

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

16^e JAARGANG

WOENSDAG 14 JANUARI 1931

No. 785

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
 Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart
 ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijgeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Diltmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postcheque- en giro-rekening No. 6729.

13 JANUARI 1931.

In den toestand van de geldmarkt kwam weinig verandering. Particulier disconto bleef onveranderlijk $1\frac{7}{16}$ à $1\frac{1}{2}$ pCt. noteeren en ook callgeld liep nog niet belangrijk terug. Aanvankelijk was nog regelmatig $2\frac{1}{2}$ pCt. te maken. Aan het einde der week werd het aanbod wat grooter, zoodat voor 2 pCt. en later ook wel voor $1\frac{1}{4}$ pCt. werd afgedaan; maar gisteren was weder vrij gemakkelijk 2 pCt. te maken. Alleen prolongatie was lager. De opleving op de effectenbeurs der eerste dagen van het nieuwe jaar was weder geheel verdwenen en ging gepaard met een evenredige inkrimping van de vraag naar geld op prolongatie; zoodat de notering snel terugliep van $2\frac{1}{2}$ pCt. tot $1\frac{1}{2}$ pCt.

* * *

Op de balans van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van ruim f 200.000 te zien. De beleeningen blijken met f 28,7 millioen te zijn afgenomen. Het renteloos voorschot aan het Rijk, dat verleden week f 500.000 bedroeg, werd sindsdien geheel afgelost om plaats te maken voor een creditsaldo van de schatkist ten bedrage van f 3,9 millioen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel onveranderd. De zilvervoorraad vermeerderde met een kleine f 100.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief der balans stegen resp. met f 150.000 en f 100.000.

De biljettencirculatie blijkt met f 28,5 millioen te zijn verminderd. De rekening-courant-saldi van ande-

ren daalden met f 4,6 millioen. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 11,8 millioen meer dan verleden week. Het dekkingspercentage is 52%.

* * *

De wisselmarkt van de afgelopen week was heel onbelangrijk; de koersen bewogen zich binnen nauwe grenzen, aanvankelijk met een iets lagere tendens. Tenslotte was de stemming weder vaster. Het Pond kwam van $12.06\frac{1}{4}$ op 12.06 om op $12.06\frac{5}{16}$ te sluiten, terwijl de Dollar hier van 2.4840 tot 2.4848 verbeterde. Dollars in Londen moeten dus vaster zijn: zij noteerden 4.8560—4.8544—4.8550. Marken waren in het eerst zeer aangeboden en daalden van 59.13 tot $59.07\frac{1}{2}$; slot 59.09 (Ponden tegen Marken 20.41 $\frac{1}{4}$, Dollars tegen Marken 420.47). Fransche Francs zakten van 9.75 in tot $9.74\frac{1}{2}$ om echter weder op 9.75 te eindigen. (Ponden tegen Francs 123.73). Belga's 34.64 na 34.67. Spaansche Peseta's 26.10—26.60—26.10—26.65. Dinars 4.39. Canada flauwer op 2.47%. T.T. Australië is $15\frac{1}{2}$ pCt. onder Londen verkrijgbaar. Rio beter op 23%. Argentijnsche Pesos lager: $76\frac{1}{2}$. Uruguay \$ 1.73 $\frac{1}{2}$.

Ook op de termijnmarkt ging niet veel om. De slotprijzen waren voor 1- en 3-maands Ponden $\frac{1}{8}$ c. disagio tot pari en $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{8}$ c. déport, voor \$ 2 p. disagio tot pari en 10—8 onder den contanten koers, terwijl Marken 3—2 en $14\frac{1}{2}$ — $13\frac{1}{2}$ c. lager dan contant waren.

LONDEN, 12 JANUARI 1931.

De geldmarkt heeft verleden week haar schuld aan de Bank van Engeland afgelost met het resultaat, zooals uit den bankstaat op Donderdag bleek, dat juist een voldoende saldo ter beschikking voor marktdoel-einden is overgebleven om den toestand comfortabel, doch niet speciaal gemakkelijk te houden. Deze week op den 15den zal de groote gouvernementstransactie afgewikkeld worden, nl. de terugbetaling van de uitstaande obligaties van de 4 pCt. War Loan, terwijl daarentegen op dien dag 90 pCt. gestort moet worden door de houders van de nieuwe 4 pCt. Treasury Bonds 1934/6. Daar er meer gestort dan terugbetaald wordt, zullen deze transacties vermoedelijk een verdere inkrimping van het marktsaldo tengevolge hebben.

Disconto opende verleden week in enigszins zwakere stemming onder den invloed van de toen nog overvloedige geldmarkt. Deze stemming maakte echter plaats voor groote terughoudendheid, toen de Dollar-koers in plaats van te stijgen verder daalde. De notering sluit dan ook op $2\frac{5}{32}$ — $\frac{3}{16}$.

De goudonttrekkingen voor Fransche rekening houden aan.

overname 1931-1932

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

VERSLAG VAN DE ZITTING VAN NOVEMBER 1930.

De Centrale Commissie voor de Rijnvaart heeft hare najaarszitting onder voorzitterschap van den heer Jean Gout, buitengewoon gezant, van 4 tot 13 November 1930 te Straatsburg gehouden.

De Commissie heeft als rechtbank voor hooger beroep zitting gehouden en heeft 8 vonnissen in rechtzaken, de Rijnvaart betreffende, uitgesproken.

Bovendien zijn de volgende besluiten genomen:

Brug te Nijmegen.

10. De Centrale Commissie stelt vast, dat tegen het ontwerp van de te bouwen brug voor gewoon verkeer over de Waal te Nijmegen van het standpunt der scheepvaart en vlotvaart geen bezwaar bestaat.

20. De door de Nederlandsche Regeering te nemen maatregelen in het belang der scheepvaart¹⁾, worden als afdoende beschouwd.

¹⁾ *Opmerking van het Secretariaat:* Deze bepalingen zijn de volgende:

10. Gedurende de uitvoering der werkzaamheden moeten twee doorvaartopeningen van 80 M. en van 60 M. breedte tusschen de steigers voor de scheepvaart vrijgehouden worden; de grootste van deze doorvaartopeningen moet zoo dicht mogelijk bij de zuidzijde van het vaarwater zijn. De Nederlandsche Regeering behoudt zich voor de twee doorvaartopeningen door één enkele van 120 M. breedte te vervangen. De doorvaartopeningen moeten een doorvaarthoogte van minstens 8.10 M. boven den waterstand van 12.50 M. + N.A.P.¹⁾ hebben.

20. Tusschen 1 December en 1 Maart moeten de steigers uit de rivier verwijderd worden.

30. De onderste deelen der steigers moeten tegen aanvaringen beschermd worden door niet met de steigers in verbinding staande remmingwerken.

40. Gedurende den tijd, dat de scheepvaart door de steigers zou kunnen worden belemmerd, moeten boven en beneden de bouwplaats waarschuwingsposten worden opgesteld.

50. Een stoomboot moet ter beschikking gesteld worden om gratis, voor zoover noodig, vloten, zeilschepen, op zichzelf varende schepen, en van sleeptreinen losgeworpen aken, voorbij de bouwplaats te slepen. Deze stoomboot moet zich op geringen afstand van de bouwplaats bevinden.

60. De mededeelingen voor de scheepvaart, welke gedurende de werkzaamheden den scheeps- en vlotkapiteins aanwijzingen geven en den sleep- en waarschuwingdienst regelen, moeten tijdig ter publicatie aan de bevoegde autoriteiten van de belanghebbende havens der in de Centrale Commissie vertegenwoordigde Staten worden medegedeeld.

¹⁾ Deze waterstand wordt in de periode van Maart tot November, gedurende welke de steigers zich in de rivier bevinden, slechts in uitzonderingsgevallen overschreden (slechts 9 dagen sedert 1911).

Brug te Arnhem.

10. De Centrale Commissie stelt vast, dat tegen het ontwerp van de te bouwen brug voor gewoon verkeer over den Rijn bij Arnhem van het standpunt der scheepvaart en vlotvaart geen bezwaar bestaat.

20. De door de Nederlandsche Regeering te nemen maatregelen in het belang der scheepvaart¹⁾, worden als afdoende beschouwd.

¹⁾ *Opmerking van het Secretariaat:* Deze bepalingen zijn de volgende:

10. Gedurende de uitvoering der werkzaamheden, moet een opening van 60 M. breedte tusschen de steigers voor de scheepvaart worden vrijgehouden. Deze doorvaartopening heeft boven den hoogsten waterstand, waarbij de scheepvaart nog uitgeoefend kan worden, een vrije doorvaarthoogte van minstens 7.60 M., daar de onderkant van de dwarsliggers over de doorvaartopening zich op 20.20 M. + N.A.P. bevindt.

20. Tusschen 1 December en 1 Maart moeten de steigers uit de rivier verwijderd worden.

30. De onderste deelen der steigers moeten tegen aanvaringen beschermd worden door niet met de steigers in verbinding staande remmingwerken.

40. Gedurende den tijd, dat de scheepvaart door de steigers zou kunnen worden belemmerd, moeten boven en beneden de bouwplaats waarschuwingsposten worden opgesteld.

50. Een stoomboot moet ter beschikking gesteld worden

INHOUD.

	Blz.
Mededeelingen van de Centr. Commissie voor de Rijnvaart	50
PROTECTIONISME EN LOONPOLITIEK door <i>Mr. D. J. Hulshoff Pol Jr.</i>	51
De vrachtenmarkt in 1930 door <i>C. Vermeij</i>	53
Het Europeesche Linoleum-kartel	55
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Industriële ontwikkeling in Suid-Afrika II (Slot) door <i>Dr. C. G. W. Schumann</i>	57
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van scheepsvrachten	59
Het prijsverloop van groothandelsartikelen gedurende het vierde kwartaal van 1930 II (Slot) ..	60
Indexcijfers van groothandelsprijzen	63
MAANDCIJFERS:	
Emissies in December 1930	65
Bank voor Internationale Betalingen	66
Postcheque- en Girodienst	66
Rijkspostspaarbank	66
Posterijen, Telegrafie en Telefonie	66
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	67—72
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

om gratis, voor zoover noodig, vloten, zeilschepen, op zichzelf varende schepen, en van sleeptreinen losgeworpen aken, voorbij de bouwplaats te slepen. Deze stoomboot moet zich op geringen afstand van de bouwplaats bevinden.

60. De mededeelingen voor de scheepvaart, welke gedurende de werkzaamheden den scheeps- en vlotkapiteins aanwijzingen geven en den sleep- en waarschuwingdienst regelen, moeten tijdig ter publicatie aan de bevoegde autoriteiten van de belanghebbende havens der in de Centrale Commissie vertegenwoordigde Staten worden medegedeeld.

Rapport-Hines.

De Centrale Commissie, na kennis genomen te hebben:

10. van het eerste hoofdstuk (concurrentie der spoorwegen) van het rapport over de Rijnscheepvaart, door den heer Walker D. Hines aan de Verkeerscommissie van den Volkenbond voorgelegd;

20. van het rapport door het speciale Comité voor de bestudeering van vraagstukken van concurrentie tusschen spoor- en waterwegen aan genoemde Commissie onderworpen;

30. van de besprekingen der Verkeerscommissie in hare 14e zitting en van het door die Commissie genomen besluit. In aanmerking genomen, dat volgens de bewoordingen van het rapport van den heer Hines:

„It would certainly seem that the State authorities and the Rhine shipping interests, and it is believed also the railway interests, ought to be able to agree that broad public policy, both from a national standpoint and from an international standpoint, makes it desirable that the Rhine should continue to carry the traffic which it is naturally adapted to carry on an economical basis.”¹⁾

vereenigt zich in beginsel met deze zienswijze en met de eindreconclusies van het rapport van het speciale Comité evenals met de beoordeeling van het genoemde rapport door de Verkeerscommissie neergelegd in de derde alinea van haar besluit van 15 Maart 1930.

Bepalingen voor het vervoer van petroleum en hare distillatieproducten in tankschepen op den Rijn. (Artikel 7).

Artikel 7 van de Bepalingen voor het vervoer van petroleum en hare distillatieproducten in tankschepen op den Rijn, wordt als volgt veranderd:

„Bij sleepkonvoien mogen geladen tankschepen slechts aan het eind van het konvooi worden aangehangen. De afstand tusschen sleepboot en tankschip moet minstens 50 M. bedragen.”

Deze bepaling treedt 1 Maart 1931 in werking.

Den Commissarissen der Oeverstaten worden verzocht de Commissie de officiële Akten mede te deelen, waardoor de publicatie van deze bepaling in hun landen is geschied.

¹⁾ Fransche vertaling van den Volkenbond:

„On semble fondé à admettre que l'Administration d'Etat et les compagnies de la navigation du Rhin, de même que d'ailleurs les administrations de chemins de fer, devraient pouvoir convenir que, tant au point de vue national qu'au point de vue international, l'intérêt général exige qu'on effectue sur le Rhin tous les transports pour lesquels cette voie peut normalement être utilisée dans des conditions économiques.”

Stroombeving 1929.

(Bebakening van het vaarwater tusschen Mannheim en Bazel).

De Commissie neemt nota van de verklaringen der Commissarissen van Duitschland en Frankrijk.¹⁾

¹⁾ Noot van het Secretariaat:

Uit de verklaringen der Deutsche en Fransche Commissarissen blijkt, dat de waterstaats-administraties het eens zijn geworden over een bebakeningwijze van het genormaliseerde gedeelte Mannheim—Straatsburg en dat gesloten is met de bebakening van drie z.g. vaarwater-overgangen aan te vangen. De ondervinding zal aantoonen, of de aangenomen wijze van bebakening bevredigend is. De Deutsche Commissarissen hebben bovendien verklaard, dat de voorstellen van de geraadpleegde belanghebbenden, met het oog op de opstelling van vaste bakens op andere vaarwater-overgangen van dit gedeelte, nog in studie zijn.

Rijnverbetering tusschen Straatsburg en Bazel.

De Commissie neemt nota van de verklaringen der Commissarissen van Frankrijk en Zwitserland.¹⁾

¹⁾ Noot van het Secretariaat:

Uit de verklaringen der Fransche en Zwitsersche Commissarissen betreffende de normalisatie blijkt, dat een vergelijk, ten doel hebbende de wijze der technische en administratieve samenwerking van Frankrijk, Duitschland en Zwitserland voor de normalisatie van den Rijn te regelen, op 19 Mei 1930 van kracht is geworden. De voorbereidende werkzaamheden zijn in gang en met de uitvoeringswerkzaamheden zal in den loop van den volgende winter aangevangen kunnen worden.

Wat de stuw van Kembs betreft, blijkt uit de verklaringen der Fransche Commissarissen, dat de volgende werken beëindigd zijn: het landhoofd van den linker oever, de muren van den linker oever boven de stuw, de fundeering van den eersten pijler, de 4e en 5e drempel, de 4e pijler, het landhoofd van den rechter oever en het onderste gedeelte van den 3en pijler (dat voorloopig moet worden gelijkgesteld met het niveau van den drempel om scheepvaart in de openingen 3 en 4 mogelijk te maken) en de 5e overspanning van de dienstbrug, welke zich boven de stuw bevindt.

In gang zijn: het monteeren van de waaiers van de opening No. 5 en van de eerste overspanning van de dienstbrug, beneden de stuw, de oeververdediging, de voorbereidende werkzaamheden voor de constructie van den eersten en den tweeden pijler.

Wat de werkzaamheden van de concessie betreft, zoo zijn de uitgravingen voor het kanaal bijna beëindigd. Het betonneeren is zeer ver gevorderd; bij de sluizen en bij de fabriek zijn 250.000 M³. beton verwerkt. De betonbekledingen voor de waterdichtheid zijn over 3.5 KM. uitgevoerd. De eerste fundeeringsring voor de turbines is geplaatst.

Douanebehandeling aan de Duitsch-Nederlandsche grens.

De Commissie neemt nota van de verklaringen der Duitse en Nederlandsche delegaties betreffende de openingen der douane-bureaux op zon- en feestdagen aan de Duitsch-Nederlandsche grens.

Datum van de volgende zitting.

De volgende zitting heeft plaats van Maandag 13 April 1931 om 4 uur tot Zaterdag 25 April.

PROTECTIONISME EN LOONPOLITIEK.

Omstreeks de 70er jaren van de vorige eeuw liep het tijdperk van den vrijhandel in de meeste groote staten van het Europeesche vasteland ten einde. De nog jonge industrie wenschte zich los te maken van het overwicht, dat de industrie van Engeland uitoefende, en verlangde „opvoedingstarieven”, ten einde in haar eerste jeugd de noodige krachten te vergaren om later met succes hare oude mededingster het hoofd te kunnen bieden. De „opvoedingstarieven” kwamen er inderdaad, doch bleken al heel gauw een permanent karakter te dragen. Wat de landbouw betreft, deze werd juist in dien tijd in haar bestaan bedreigd door de extensie, en dus veel goedkooper werkende landbouw in de Vereenigde Staten van Amerika. Ook zij riep luide om bescherming. Zoo gingen de beide groote takken van volkswelvaart in eenzelfde handelspolitieke richting.

Men kan echter allermintst zeggen, dat zij het in den beginne met elkander eens waren; daarvoor waren hunne belangen te weinig samenhangend. Instelling of verhooging van tarieven beduidde immers als regel stijging van de prijzen der betrokken producten en nu konden de industrieelen deze tarieven op landbouwproducten meestal niet goed velen wegens de daaruit volgende loonsverhoging hunner arbeiders, en de landbouwers evenmin de tarieven op industrieele artikelen, omdat daardoor landbouwgebedsenschappen, kleeding, enz. des te duurder uitkwamen.

Het duurde echter niet zoo heel lang, of de beide groepen wisten elkander te vinden. Dit was op zichzelf niet zoo onbegrijpelijk. Bij alle verschil van belangen begonnen zij toch in te zien, dat zij met „getrennt marschieren, getrennt schlagen” niet zooveel konden bereiken en zoo zochten zij heil in een „vereint schlagen”. Dit kwam tenslotte neer op een voortdurende verhoging van de tarieven, om nu eens de eene groep, dan weer de andere of beide tegelijk, te bevredigen. Eenig belangrijk tegenwicht tegen beide machten was toenmaals niet te vinden; de gelederen der oude liberalen waren gedund door desertie van de vele belanghebbenden bij industrie en landbouw naar het protectionistische kamp, terwijl de opkomende arbeidersklasse, bij welke men de vrijhandelsbeginselen veilig zou kunnen achten, nog te weinig georganiseerd waren en door middel van het kiesrecht niet genoeg macht kon uitoefenen om in de politiek — en dus ook de handelspolitiek — veel gewicht in de schaal te leggen.

In de Vereenigde Staten ging de ontwikkeling aanvankelijk langs andere lijnen. Ook hier had men de industriele- en landbouwbelangen naast elkander, doch deze stonden op handelspolitiek gebied veel scherper tegenoverelkaar dan op het vasteland van Europa. De industrie wenschte — evenals die op het Europeesche continent — in toenemende mate onafhankelijkheid van de Engelsche door middel van beschermende tarieven; zij was politiek georganiseerd in de Republikeinsche partij en trachtte telkenmale door middel van deze partij de door haar gewenschte tariefsverhogingen door te drijven. De landbouw daarentegen was vóór alles een exporteerende tak van bedrijf en kon door zijn extensieve cultuur en daardoor lagere productiekosten gemakkelijk met de Europeesche concurreeren. Zij wenschte derhalve geen tarieven en trachtte door middel van de Democratische partij haar wil op tariefgebied door te zetten. De laatste decennien van de 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw waren in politiek opzicht het schouwspel van voortdurende strijd tusschen Republikeinen en Democraten met tariefsverhoging, resp. -verlaging als inzet. Meestal wonnen de Republikeinen het, doch meermalen ook de Democraten, die dan trachten aanzienlijke tariefsverlagingen door te zetten en daarin dan in meer of minder sterke mate slaagden. Nog in 1913 wisten de Democraten een belangrijke tariefsverlaging door te zetten bij het z.g. Underwoodtarief, dat volgens officiële opgave de beschermende rechten van gemiddeld 40.12 pCt. terugbracht op 26 pCt. Doch na den wereldoorlog begon ook de Amerikaansche landbouw in tal van opzichten meer en meer nadeel te ondervinden van den landbouw van andere landen; zoo ontmoette de Amerikaansche tarwe concurrentie van de Canadeesche, de Amerikaansche bietsuiker van de buitenlandsche (vooral Cubaansche) rietsuiker, enz. En sindsdien werden de Amerikaansche landbouwkringen al meer en meer protectionistisch. Een gevolg daarvan was, dat de Democraten minder scherp tegenover de Republikeinen kwamen te staan; zij verschilden niet meer dan gradueel van hen, wanneer het aankwam op de handelspolitieke beginselen. En bij de langdurige beaardslagingen over het tariefontwerp, dat tenslotte de Tariefwet 1930 geworden is, hebben de industriele- en de landbouwbelangen medegewerkt tot een

gemeenschappelijke opdrijving van de tarieven.

Met de vorenstaande opmerkingen over de verhoudingen tusschen industrieelen en landbouwers wil niet gezegd zijn, dat zij ten aanzien van de tariefpolitiek met elkander geheel koek-en-ei zouden zijn geworden. Dit is zeker niet het geval en meermalen hebben bij voorkomende tariefwijzigingen industrieelen bezwaar gemaakt tegen de soms tever gaande eischen der landbouwers en omgekeerd. Maar beide groepen hebben begrepen, dat zij alleen meestal niet in staat waren om hun wenschen door te drijven en zij hebben daarom in toenemende mate elkanders medewerking gezocht. Het gevolg van dit alles is geweest, dat in vele groote landen de consumenten het loodje hebben moeten leggen. Tot laatstgenoemden behoorden ongetwijfeld de industrieelen en agrariërs zelve, doch deze hadden tegenover de hoogere consumptieprijzen tenminste het voordeel der meerdere bescherming, welke zij als producenten genoten. Geheel anders stond het echter met de derde, meestal grootste groep van consumenten: de arbeiders. Deze ondervonden de nadeelen der prijsstijging, zonder dat daartegenover eenig door de handelspolitiek verkregen voordeel kwam te staan.

* * *

In het begin der 20ste eeuw begon de arbeidersbeweging zienderoogen aan kracht te winnen. De organisatie der loontrekkenden werd steeds beter en in toenemende mate werden loonsverhoogingen van de ondernemers afgedwongen. Het kiesrecht werd voortdurend uitgebreid en aldus verwierf de arbeidende klasse op politiek gebied steeds meer macht, hetgeen zich uitte in eene geleidelijke opeenstapeling van sociale maatregelen.

Men zou verwachten hebben, dat de arbeidende klasse, die van elke bescherming op tariefsgebied niets anders dan nadeel had te duchten, zich tegen de industrieelen en agrariërs zou hebben schrap gezet tegen elk protectionisme. Met hare toenemende macht zou zij inderdaad een zeer belangrijk tegenwicht hebben kunnen vormen tegen de beide andere evengenoemde bevolkingsgroepen en waarschijnlijk met succes werkzaam hebben kunnen zijn geweest om het stijgend protectionisme zool niet te keeren, dan toch te matigen. Vooral na den wereldoorlog is de invloed van de arbeiders zeer groot geworden en zouden zij, als zij het wilden, zeer veel gewicht in de schaal kunnen leggen ten gunste van een vrijhandelspolitiek.

De ervaring heeft echter geleerd, dat in de meeste groote landen, die reeds sedert eenigen tijd protectionistisch waren, als regel niets van dit alles is gebeurd. In plaats van paladijnen voor den vrijhandel te zijn, zijn zij meestal met de andere groepen medegegaan ter bevordering van het protectionisme.

De reden van dit alles is niet zoo heel ver te zoeken. Zij ligt in de sterke stijging van de loonen, welke zich vooral na den wereldoorlog heeft voorgedaan door den grooten invloed van de vakverenigingen en in den op zichzelf zeer begrijpelijken wensch der arbeiders om het hogere loonpeil zooveel mogelijk te handhaven.

* * *

Hoe hoog de loonen wel gestegen zijn, blijkt o.a. uit eenige daaromtrent door den Volkenbond gepubliceerde cijfers. Zoo bedroeg in de Vereenigde Staten van Amerika de index van uurloonen van niet-vak-kundige mannelijke en vrouwelijke arbeiders in de industrie in 1914: 100, in 1925: 232 en in December 1929: 244; in Duitschland de index van uurloonen van soortgelijke mannen en vrouwen op dezelfde data 100, 150 en 205; in Denemarken (ongeoefende mannen) 100, (in 1926) 290 en (in September 1929) 277; in Engeland weekloonen van mannen en vrouwen) 100, 196 en (September 1929) 193; in Zweden (uurloonen van mannen en vrouwen in handel en industrie) 100, 265 en (in 1928) 273; in Canada (ongeoefende mannen) 100, 186 en (over geheel 1929) 188;

in Australië (mannen in industrie en landbouw) 100, 177 en (Juni 1929) 194. Van Frankrijk worden de volgende cijfers voor mannelijke arbeiders in de kleine industrie te Parijs gegeven: 100, 474 en (over geheel 1929) 720, hetgeen, wanneer deze Volkenbondsopgaven inderdaad volkomen juist zijn, werkelijk een enorme stijging beteekent.

In den landbouw is de loonsverhooging als regel uit den aard der zaak minder frappant geweest, omdat de landarbeiders heel wat slechter georganiseerd plegen te zijn dan de arbeiders in de industrie, doch zij is niettemin belangrijk. Zoo bedroeg het indexcijfer van de dagloonen der mannelijke arbeiders in den landbouw der Vereenigde Staten van Amerika in 1914, 1925 en (September) 1929 onderscheidenlijk 100, 162 en 169. Voor Engeland zijn de cijfers van de gecombineerde weekloonen der mannen en vrouwen uit industrie en landbouw tezamen beschikbaar, welke voor genoemde perioden respectievelijk 100, 175 en 170 à 175 beloopten en dus een minder scherpe stijging vertoonden dan de cijfers voor de industrie alleen. Daarentegen laat Canada in den landbouw een meerdere toeneming zien dan in de industrie: in de jaren 1914, 1925 en 1928 bedroegen de indexcijfers van de jaarloonen van mannelijke arbeiders in den landbouw 100, 198 en 196.

Uit het vorenstaande blijkt wel, dat niet alleen het loonpeil, vergeleken met vóór den oorlog, belangrijk is gestegen, doch zelfs, vooral in de industrie, in vele gevallen sedert 1925 is toegenomen, en wel ondanks het feit, dat omstreeks laatstgenoemd jaar langzamerhand meer en meer een algemeene daling van de groothandelsprijzen der grondstoffen begon in te zetten, welke in 1930 catastrophale afmetingen aannam. Nu kan men hiertegenover wel stellen, dat de detailprijzen volstrekt niet in overeenstemming met de engros-prijzen daalden en hier en daar zelfs stegen, doch niettemin volgt onmiddellijk uit een vergelijking, dat de arbeidsloonen naar verhouding veel meer stegen en omgekeerd minder daalden dan de detailprijzen, ja zelfs, dat zij meermalen toenamen, terwijl de kleinhandels-prijzen afnamen.

De hogere loonstandaard van de arbeiders in de Europeesche en daarmede gelijkstaande staten valt des te meer op, wanneer men let op de veel lagere loonen der arbeiders in de Oostersche landen, welke gebieden tegenwoordig al meer en meer gaan concurreeren met de Europeesche en daarmede overeenkomstige. Nu is dit loonsverschil voor een belangrijk deel economisch zeker gemotiveerd door de meerdere productiviteit van den Europeeschen en Amerikaanschen arbeider tegenover die van den Oosterschen en den in positie tegenwoordig met dezen veel overeenstemmenden Russischen werkmán. Doch in toenemende mate wordt in de sociaal vooraanstaande landen de concurrentie gevoeld van het Oosten en van Rusland en dit heeft tengevolge, dat de levensstandaard voor de arbeidende klasse in Europa en in Noord-Amerika ten deele dreigt te worden ondermijnd. Zoo ondervindt de Europeesche katoenindustrie scherpe mededinging van de Japansche, o.m. in verband met de lagere loonen in Japan. Ook de Europeesche en Amerikaansche biet-suikerindustrie kan zich nauwelijks staande houden tegen de tropische rietsuikercultuur, welke o.m. evenzeer het voordeel van lagere loonen heeft. In het algemeen beginnen de in gematigde luchtstreken op een vrij hoog levenspeil staande arbeiders in kapitalistische landen dan ook al meer en meer een sterke defensieve houding aan te nemen tegenover hunne Oostersche en onder Sovjet-regiem levende Russische lotgenooten, hetgeen o.a. blijkt uit de verschillende voorzieningen, die de Amerikaansche Tariefwet heeft getroffen tegen den invoer van producten, vervaardigd met behulp van gedwongen arbeid en arbeid onder poenale sanctie, welke arbeidsvormen veel in het Oosten en in het tegenwoordige Rusland voorkomen.

Wij laten thans geheel in het midden of de onmis-

kenbare onevenredigheid tusschen de ontwikkeling der Europeesche en daarmee gelijkstaande arbeidsloonen enerzijds en den loop der goederenprijzen en van de Oostersche arbeidsloonen anderzijds al dan niet goed te keuren is. Voor een deel is deze loonstijging zeer zeker toe te juichen, omdat wel niemand zal wenschen, dat de tegenwoordige toestand der arbeiders dezelfde zou zijn als die van vóór den oorlog. De vraag blijft echter of de positieverbetering der arbeidende klasse, de andere economische omstandigheden in aanmerking genomen, in de laatste jaren niet te snel in zijn werk is gegaan. /

* * *

Het is in het bijzonder deze kwestie, die speciaal met het oog op de meer en meer aan den dag tredende waardedaling van goederen, tegenwoordig in sterke mate de aandacht vraagt. Zij is het afgelopen jaar zelfs in een acuut stadium getreden in verband met het feit, dat de prijsvermindering der goederen bijzonder verscherpt is, terwijl gevreesd wordt, dat deze daling, althans ten deele, een permanent karakter zal blijken te dragen.

Het is begrijpelijk, dat de leiders van de vakverenigingen van arbeiders en van de socialistische partijen zich tegen de in de richting eener loonsverlaging gaande tendenzen schrap zetten. Maar het is tevens in verschillende landen — o.a. Duitschland — wel duidelijk geworden, dat van eene handhaving van de nominale arbeidsloonen en van de vele kostbare sociale maatregelen niets komen kan, wanneer niet tevens de verschillende takken van industrie kunstmatig worden beschermd. Weliswaar heeft deze protectie dan weer tengevolge, dat door de intredende duurte de reële loonen en de reële uitkeeringen wegens invaliditeit, ziekte, werkloosheid, enz. sterk achteruitgaan, doch deze verminderingen vinden geleidelijk en als het ware veel onmerkbaarder plaats dan een botte verlaging der nominale loonen en uitkeeringen. Op deze wijze kunnen de arbeidersleiders tegen hunne volgelingen blijven volhouden, dat zij de loonen hebben kunnen doen handhaven, terwijl zij toch door minder scherp stelling te nemen tegen of zelfs mede te werken aan protectionistische maatregelen, ertoe bijdragen dat de economische wetten hun onvermijdelijken loop hebben. Dat zij aldus niets anders doen dan het voeren van struisvogelpolitiek, is duidelijk, doch onder deze omstandigheden is het voeren van een dergelijke politiek, welke in de geleerden der arbeiders de vrede bewaart, van het standpunt der leiders te verkiezen boven een aandringen op rechtstreeksche verlaging der loonen, welke groote strubelingen met de arbeiders zou veroorzaken.

Evenwel is, vanuit het standpunt der handelspolitiek gezien, een dergelijke loonpolitiek in hooge mate betreuenswaard. Immers is daardoor in vele landen aan de beweging voor den vrijhandel de krachtige steun van de arbeidersklasse komen te ontvallen en wordt het vaandel van den vrijhandel alleen nog maar omhoog gehouden door de in politiek opzicht weinig invloedrijke importeurs, exporteurs en belanghebbenden bij de scheepvaart, alsmede door professoren en andere beoefenaars van de economie, die op grond van hunne theoretische studiën het nut van den vrijhandel hebben leeren inzien.

* * *

Niet alleen in landen, die reeds sedert jaren in het bezit zijn van een protectionistisch stelsel, moet de hiervoren geschetste ommekeer in de mentaliteit van de arbeiders geconstateerd worden. Zij kan ook worden waargenomen in een land als Engeland, dat in de 19de eeuw, en tot dusver in het algemeen ook in de 20ste eeuw, bij uitnemendheid de vrijhandels-traditie heeft vertegenwoordigd. Ook in dit land vindt men de verschijnselen van zeer hooge loonen en van industrieën, welke door deze loonen en de sinds lang ingetreden prijsdaling van goederen slecht ren-

deeren, terwijl ook een factor is de vrij groote achterlijkheid van vele Engelsche takken van bedrijf, waar men te lang op vroegere lauweren heeft gerust. Onder de industrieelen is een sterke strooming ontstaan van protectie, maar dan gepaard gaande aan imperial preference voor de verschillende deelen van het Britsche Rijk. En het merkwaardige is, dat onder de Engelsche arbeiders al meer en meer stemmen opgaan, welke willen, dat de Engelsche handelspolitiek in die richting gestuurd wordt. Het in September 1929 gehouden Trades Union Congress der arbeiders heeft zich in dien zin uitgesproken, dat protectie in Engeland met preferentie voor de andere Engelsche gebieden — en omgekeerd — niet principieel moet worden afgekeurd, doch slechts „a matter of expediency” is. Weliswaar heeft het congres van de Engelsche Labour Party (d.i. de politieke partij der arbeiders) zich vóór vrijhandel uitgesproken en heeft de Engelsche Labour-Regeering zich op vrijhandelsstandpunt gesteld, doch dit is zeker ten deele toe te schrijven aan den invloed van Philip Snowden, den Kanselier van de Schatkist, die een principieel vrijhandelaar is. In elk geval doet de houding van de Labour Party en de Labour-Regeering niets af aan de duidelijk aan den dag getreden verandering van mentaliteit van een belangrijk deel der Engelsche arbeiders.

Zoo blijven langzamerhand alleen de arbeiders van kleine landen, als Nederland, over als verdedigers van den vrijhandel, naast de in politiek opzicht weinig invloedrijke directe belanghebbenden bij den buitenlandschen handel en de theoretici. Doch deze kunnen natuurlijk in het wereldgebeuren weinig uitrichten.

Het blijkt thans wel steeds duidelijker, dat de vooruitzichten voor den vrijhandel somberder zijn dan ooit. Niet alleen dat, zooals reeds langen tijd het geval is, de industrieelen en landbouwers in de meeste landen samenwerken om het reeds allerwege heerschend protectionisme te verscherpen, doch ook de arbeiders werken er aan mede. In vrijwel geen enkel groot land wordt het vrijhandelsprincipe nog door een machtige groep van personen verdedigd en zoo zet het protectionisme, door vrijwel geen enkele hindernis belemmerd, zijn zegetocht door de wereld voort.

Mr. D. J. HULSHOFF POL JR.

's-Gravenhage.

DE VRACHTENMARKT IN 1930.

Nu 1930, jaar dat met zwart krijt in de annalen der scheepvaartgeschiedenis zal blijven opgeteekend, teneinde is, lijkt het practisch het verloop der voornaamste markten door middel van een beknopt overzicht aan de vergetelheid te ontrukken. Ik doe zulks op gevaar nog niet geheelde wonden, die het afgelopen jaar heeft toegebracht, weder open te rijten en ben er mij van bewust dat velen, die met een zucht van verlichting op 31 December afscheid hebben genomen van een jaar vol moeilijkheden en tegenslag, mij allerminst dank zullen weten voor het wederom oproepen van deze schrikbaarjagende geesten uit het verleden. Weliswaar werd de gang van zaken gedurende de eerste zes maanden reeds eerder besproken en zou dus feitelijk kunnen worden volstaan met een korte opsomming der voornaamste gebeurtenissen in het tweede semester, ware het niet dat op deze wijze de scherpste indrukken van het zich ontrollend filmbeeld in al zijn kaleidoscopischen chaos aan ons voorbij zouden gaan!

Ik vrees nauwelijks tegenspraak, wanneer ik stel, dat de vrachten van vrijwel alle verschepingscentra gedurende het afgelopen jaar gedaald zijn tot een peil, dat lager is dan gedurende de laatste twintig jaren het geval was en waar de exploitatiekosten naar schatting 60/70 pCt. hooger zijn dan die van vóór den oorlog, behoeft men waarlijk geen insider te zijn om zich een beeld te kunnen vormen van den hoogst onbevredigenden toestand, waarin het reederijbedrijf gedurende het afgelopen jaar verkeerde.

Reeds in vroegere, aan de vrachtenmarkt gewijde beschouwingen, is de aandacht gevestigd op de beteekenis der Laplata-markt voor de ontwikkeling in gunstigen dan wel ongunstigen zin der tendens op de overige markten. Gedurende het afgelopen jaar is de Laplata-markt helaas één voortdurende teleurstelling geweest. Allereerst moest de omstandigheid, dat de tarweoogst kleiner dan sedert jaren was uitgevallen een remmenden invloed uitoefenen. Daalden de vrachten gedurende de eerste maanden van 1930 reeds tot beneden het peil van 1913, het duurde tot Augustus vooraleer van eenige verbetering van beteekenis kon worden gesproken en deze verbetering bleek helaas nog van korten duur. Zij werd trouwens minder veroorzaakt door een toenemende vraag der consumptielanden en met name van Europa, dan wel door de omstandigheid, dat tal van reeders er de voorkeur aan gaven hun schepen van Zuid-Amerika naar elders of zoo noodig in ballast huiswaarts te dirigeren, liever dan de geldende vrachten te accepteren! Gedurende de maanden September/October, toen Rusland zijn grootste activiteit ontwikkelde wat den export van graan betreft, stagneerden de afdoeningen van Zuid-Amerika vrijwel geheel. Sedert is weliswaar weder een herstel ingetreden, doch enerzijds bewegen de uitgaande kolenvrachten zich op een peil, dat de kosten niet of ternauwernood dekt, terwijl anderzijds de retourvrachten evenmin zoodanig zijn gemonteerd, dat men de uitreis desnoods in ballast kan maken.

Ook in het afgelopen jaar hebben Noord-Amerika en Canada geenerlei steun aan de vrachtenmarkt verleend. Ondanks de zeer aanzienlijke voorraden in Canada was het aantal bevrachtingen van de St. Lawrence-rivier nog geringer dan het jaar tevoren en tal van schepen, die van Wales naar de St. Lawrence waren bevracht, moesten bij gebrek aan retourlading in ballast naar elders vertrekken. Onder deze omstandigheden kan het geen verwondering wekken, dat de vracht van Montreal naar Antwerpen/Rotterdam tot 7 d.c. per 100 lbs. daalde, een ongekend laag cijfer, dat overigens „geëvenaard” wordt door de vracht van 9 d.c. naar de Middellandsche Zee en 1/3 per quarter naar het Vereenigd Koninkrijk.

In schril contrast met de lethargische houding der Noord- en Zuid-Amerikaansche markten staat de bedrijvigheid, die zoowel de Zwarte Zee als Donau-afschepers gedurende het afgelopen jaar hebben ontwikkeld. Onderstaand overzicht geeft de totale hoeveelheden graan, welke gedurende het afgelopen jaar van Rusland — Zwarte Zeehavens — en van den Donau werden verscheept, alsmede de vergelijkende cijfers voor het jaar 1929:

	1930	1929
Rusland	18.675.000 qrs.	658.000 qrs.
Donau	15.228.000 „	9.779.000 „

Reeds gedurende de eerste maanden van 1930 was er geregeld vraag naar ruimte voor graanvervoer van de Zwarte Zee, maar de grootste activiteit werd toch gedurende de zomermaanden ontwikkeld, toen een zeer groote hoeveelheid scheepsruimte voor alle posities tot November toe werd opgenomen. Wekenlang domineerde de Zwarte Zee zóózeer, dat de Argentijnsche bevrachters zich vrijwel geheel uit de markt terugtrokken. Intusschen leidde de zoozeer toegenomen vraag naar ruimte van de Zwarte Zee niet tot een verbetering van eenige beteekenis van het vrachtenpeil. Varieerde de vracht naar de West-Europeesche vastelandshavens gedurende de eerste zes maanden tusschen 10/3 en 12/6 per ton, het hoogste cijfer, dat in den kortstondigen „boom” kon worden bedongen, bedroeg slechts 13/3 per ton. Tal van opgelegde Grieksche en Italiaansche schepen werden voor dit weinig loonend emplooi in allerijl in de vaart gebracht en deze tonnages heeft na beëindigde lossing er mede toe bijgedragen, dat de uitgaande kolenvrachten zich nog verder in dalende richting hebben bewogen. De verschepingen van den Donau waren meer gelijkelijk over het geheele jaar verdeeld, een kortstondige

periode van extra bedrijvigheid daargelaten. Werd aanvankelijk nog 15/- à 17/-, naar gelang van grootte, betaald, gedurende de zomermaanden daalde de vracht tot ca. 12/- om daarna tijdens de activiteit der Russische bevrachters wederom eenigszins te monteeren. Dit voordeel moest sedert echter wederom worden prijsgegeven. Aanzienlijk oponthoud in de laadhavens heeft de reisresultaten in tal van gevallen zéér ongunstig beïnvloed.

Noch Cuba noch de Westkust van Noord-Amerika dan wel de Westkust van Zuid-Amerika vermoeden een equivalent voor het gebrek aan zaken van Noord- en Zuid-Amerika te bieden. De afdoeningen van Cuba waren gering in aantal; ballastruimte van Zuid-Amerika en elders droeg er mede toe bij de vrachten te drukken. De hoogstbetaalde vracht bedroeg 15/-, de laagste 11/6 en tegenover het gemiddelde voor 1930 van 13/3 staat 1929 met een gemiddelde van 18/3¼. Dezelfde factoren waren oorzaak, dat ook van Chili de vrachten gedrukt waren, varierende tusschen 23/- en 16/- per ton, tegen gemiddeld 24/3¼ het jaar tevoren. De verwachting tenslotte, dat de Westkust van Noord-Amerika na het onbevredigend St. Lawrence-seizoen 1929, grotere bedrijvigheid zou ontwikkelen, is al evenmin in vervulling gegaan. De lijnruimte was over het geheel ruimschoots voldoende en de vraag naar „tramp”-schepen bleef dientengevolge gering. Tegenover een gemiddeld in 1929 betaalde vracht van 27/9 staat 1930 met een gemiddelde van ca. 22/- per ton!

Weliswaar toonden zoowel Australië als het Verre Oosten over het geheel meerdere belangstelling voor ruimte, maar ook deze markten konden zich niet aan den invloed der depressie onttrekken. Nadat Wladivostok-afladers er aanvankelijk in geslaagd waren hun behoefte aan ruimte tot het wel zeer lage cijfer van 15/- per ton te dekken, kon dit cijfer geleidelijk tot 26/3 monteeren. Sedert is echter weder een vooralsnog lichte reactie ingetreden. Een soortgelijk verloop toonden de Australische markten, zij het dan ook dat hier het einde der kolenstaking in Nieuw Zuid-Wales, waardoor de kolenaanvoer van elders ophield en het aanbod van ruimte verminderde, de directe aanleiding was voor de stijging der vrachten van 22/6 tot 37/6 van Zuid-Australië/Victoria en van 20/- tot 35/- van West-Australië naar Europa. Ook hier konden de hoogste vrachten zich intusschen niet handhaven.

Bewogen de retourvrachten zich het geheele jaar op een abnormaal laag peil, de uitgaande kolenvrachten zijn mede gedurende het verslagjaar scherp teruggegaan, zóó dat tegen het slot de vrachten in tal van richtingen vrijwel waren gedaald tot het niveau waarop zij zich in 1910 bewogen. De oorzaak dezer baisse is niet ver te zoeken. De zeer aanzienlijke hoeveelheid opgelegde tonnages verhinderde iedere stijging; immers ontstond er, zoodra er eenige tastbare verbetering viel te bespeuren, een dusdanig aanbod, dat de lichte verbetering al spoedig voor een verdere daling moest plaats maken. Bovendien daalde de totale kolenexport van Engeland niet onbelangrijk, een factor, die weliswaar niet den doorslag heeft gegeven, maar evenmin nagelaten heeft een ongunstigen invloed te oefenen.

* * *

Op de voornaamste oorzaken der daling van de scheepsvrachten, t.w. inkrimping van den wereldhandel tengevolge der huidige crisis, handelsbelemmeringen tengevolge der tariefmuren in tal van landen, te veel aan scheepsruimte — 45.403.877 tons in 1914 tegen 58.023.804 tons thans — e.d. is reeds zóó vaak en zóó uitvoerig gewezen, dat het overbodig lijkt hierop in dit overzicht nader in te gaan. Op één bijkomstige omstandigheid, die mede tot het hoogst onbevredigend verloop der vrachtenmarkt heeft bijgedragen, moge ik echter wijzen.

De zéér aanzienlijke stijging van den graanuitvoer

van Rusland en Roemenië — de gezamenlijke uitvoer dezer beide landen overtrof in 1930 dien van 1929 met niet minder dan circa 23.5 millioen quarters — derhalve van betrekkelijk dichtbij gelegen landen geschiedde grootdeels ten koste van Noord- en Zuid-Amerika. De uitvoer toch van Noord-Amerika met inbegrip van Canada bedroeg in 1930 38.624.000 qrs. tegen 44.674.000 qrs. het jaar tevoren. Voor Zuid-Amerika zijn de cijfers nog ongunstiger, t.w.: 32.187.000 qrs. tegen 54.079.000 qrs. het jaar tevoren. Het is duidelijk, dat reeders meer gebaat zijn met een bevredigende vraag naar ruimte van de meer verwijderde verschepingscentra, daar enerzijds de reizen langer duren en de scheepsruimte dus dienovereenkomstig langer aan de markt wordt onttrokken, anderzijds bij een meer verspreide vraag een betere verdeling der tonnage plaats vindt, waardoor een voorname factor voor een gunstiger tendens wordt vervuld.

Men zal wel niet van mij verwachten, dat ik mij aan voorspellingen over 1931 waag. De iets betere stemming van Zuid-Amerika is een heugelijk verschijnsel, maar één zwaluw maakt nog geen zomer. Er zal inderdaad heel wat op economisch gebied moeten veranderen vooraleer van een blijvend betere stemming op de vrachtenmarkt sprake zal kunnen zijn!

C. V.

HET EUROPEESCHE LINOLEUM-KARTEL.¹⁾

Productie.

De totale productie van het Continentale Linoleum-concern bedroeg in 1929 35 millioen M², ter waarde van rond R.M. 125 millioen. Hiervan kwamen voor rekening van het Deutsche concern 24 millioen M², ter waarde van bijna R.M. 90 millioen. Het aandeel van het Kartel in de wereldproductie bedraagt naar raming een vierde. Duitsland zou dus met een vijfde, Engeland en Amerika elk met een derde bij de wereldproductie zijn betrokken.

Er bestaat bij het concern geen quote-verdeeling van de totale productie. De opdrachten worden integendeel uitsluitend volgens rationalisatie-beginselen aan de afzonderlijke fabrieken toegewezen. Het Deutsche concern werkt thans op ongeveer 60 pCt. van zijn productiecapaciteit. Het beschikt dus over een fabricagereserve van bijna 70 pCt. De oorzaak hiervan ligt in het feit, dat ten tijde van de aaneensluiting elke individuele fabriek groote fabricagereserves bezat, welke door technische verbeteringen in den loop der jaren sterk konden toenemen. Ook bij de buitenlandsche fabrieken, die zich later bij het concern hebben aangesloten, heerschten gelijke toestanden. Deze werken thans bijna geheel op volle capaciteit. Het is een eigenaardigheid van de linoleumfabricage, dat een volledig uitgeruste linoleumfabriek door vergroting van enkele onderdeelen met betrekkelijk geringe middelen haar productie zeer sterk kan uitbreiden.

Verkoop.

Wat den verkoop van linoleum betreft, deze wordt door de leden van het Kartel zelf ter hand genomen — ongeveer op dezelfde wijze als in Duitsland. In Duitsland wordt de verkoop vanuit een centraal punt (te Bietigheim) geregeld, waartoe voor het Deutsche Rijk zes verkooporganisaties behooren (Berlijn, Keulen, Frankfort, Bietigheim, Leipzig,

¹⁾ In ons nummer van 26 Nov. en 3 Dec. jl. publiceerden wij de studies van den Volkenbond over het Internationale Gloeilampenkartel en het Kleurstoffenkartel van de Duitse, Fransche en Zwitsersche producenten. Thans volgt hier de studie over het Europeesche Linoleum-Kartel. Voor belangstellenden vestigen wij de aandacht erop, dat naast de Fransche publicatie van den Volkenbond, ook een Duitse uitgave is verschenen onder den titel „Internationale Industrie-Kartelle“, samengesteld door C. Lammers en uitgegeven bij Carl Heymanns Verlag, Berlijn. (Red.)

Delmenhorst), terwijl de voor een deel van de productie en slechts door een prijsvereenkomst gebonden linoleumfabriek te Bedburg (Rijnland) haar verkoop geheel zelfstandig ter hand neemt. De prijzen — zoowel fabrieks- als winkelprijzen — worden vastgesteld door de leiding van het concern, laatstgenoemde prijzen in overleg met de vereeniging van handelaren, (beide in overleg met Bedburg). De Linoleum-Wirtschaftsstelle G.m.b.H., een voor dit doel door het concern opgerichte dochtermaatschappij controleert het handhaven van de winkelprijzen en behartigt tevens de economische belangen van het concern bij de overheid enz. Er wordt uitsluitend verkocht aan grossiers en andere handelaren, dus niet aan particulieren, architecten, bouwcommissies, enz. Grossiers krijgen voor den wederverkoop aan handelaren een extra-korting, zoodat zij tot fabrieksprijzen kunnen verkopen. Voor het geheele rijk zijn gelijke prijzen vastgesteld; de handelaren krijgen al naar gelang van den omzet een vergoeding van 1—5 pCt. De verkoopcentrale tracht zooveel mogelijk slechts Duitsch fabricaat in Duitsland te verkopen en buitenlandsch fabricaat van de Deutsche markt te weren. Hierdoor was het mogelijk sedert de oprichting van het concern den invoer van buitenlandsch linoleum zeer sterk te verminderen.

Evenals in Duitsland heeft de verkoop in de landen, die zelf tot het concern behorende fabrieken bezitten, door middel van eigen kantoren plaats. Dit geschiedt rechtstreeks door de ondernemingen, die harerzijds zelf verkoopbureaux hebben ingericht, zoodat de „Sarlino“ S.A. Rémoise du Linoléum, Reims, te Parijs, de Linoleum A.G. Giubiasco te Bazel, de N.V. Nederlandsche Linoleumfabriek Krommenie, te Amsterdam en de Linoleum Aktiebolaget Forshaga, Göteborg, te Stockholm. In vereeniging met deze verkoopbureaux werden de verkoopkantoren van het Continentale concern ingericht, teneinde in onderling overleg met de fabrieken van de vijf landen den verkoop van de producten van alle tot het concern behorende fabrieken in het betreffende land in één hand te kunnen vereenigen.

In de overige landen, waarin het concern geen fabrieken bezit, heeft de afzet van de goederen van het concern door agenten plaats. Ook hier wordt slechts aan handelaren verkocht.

De met het Continentale concern gekartelleerde Engelsche industrie (British Association) evenals de Engelsche outsiders en de outsiders uit andere landen hebben geen gemeenschappelijke verkoopkantoren.

De verkoopprijzen in het buitenland worden in onderling overleg met de Engelsche linoleum-industrie (British Association) vastgesteld. Deze uitvoerprijzen gelden voor alle landen behalve Noord-Amerika en Italië, waarvoor speciale internationale verkoopprijzen werden overeengekomen. Buiten de British Association staan eenige kleine Engelsche fabrieken, die zich bij den verkoop in hoofdzaak aan de prijzen van de Association houden. Een uitzondering hierop vormt slechts een groote fabriek in Lancaster, die op grond van minder goede kwaliteit en goedkoopere uitvoering op goedkoopere prijsbepalingen aanspraak maakt.

De uitvoer van de Amerikaansche linoleumfabrieken naar Duitsland bereikte tot dusverre nog geen noemenswaardigen omvang. Ook de nieuw-opgerichte Russische linoleumfabriek te Odessa is op de markt nog niet actief opgetreden. Evenzoo hebben de kleine (een Australische en een Canadeesche) fabrieken op het Continent haar intrede nog niet gedaan.

Prijzen.

Sedert het Kartel in 1910 tot stand kwam, trachtte de industrie de prijzen zooveel mogelijk stabiel en laag te houden, dus slechts over groote perioden tot wijziging over te gaan. Van dit principe werd na de aaneensluiting in Duitsland in den herfst van 1926 in zoverre afgeweken, dat reeds in Januari 1926, dus

voordat de voorbereidende maatregelen tot rationalisatie eenig resultaat konden opleveren, de eerste prijsverlaging in verband met een verminderde bedrijvigheid tot stand kwam. Op 1 April 1927 volgde een verdere prijsverlaging, die op 20 Augustus 1927 gevolgd werd door een nieuwe reductie der prijzen. In een tijd dus, dat bijna overal prijsverhoogingen plaats vonden, heeft het linoleumconcern zijn prijzen drie-maal aanzienlijk verlaagd. Deze op het verlagen der prijzen gerichte pogingen werden echter tegengewerkt. In de eerste plaats door het duurder worden van de algemeene onkosten (belastingen, sociale lasten, loonen, salarissen, vrachten, enz.) en verder door een sterke stijging van de prijzen op de grondstoffenmarkt. Speciaal de prijsstijging van de voornaamste grondstof van linoleum, lijnolie, welke alleen reeds in de periode van Juni 1929 tot September 1929 bijna 50 pCt. bedroeg, evenals die van kurk, waarvan de groothandelsprijzen sedert einde 1925 met rond 100 pCt. zijn gestegen, was van nadeeligen invloed. Zoo waren de voordeelen van de rationalisatie niet voldoende om de door deze omstandigheden gestegen productiekosten te vereffenen. Het Deutsche concern zag zich derhalve genoodzaakt, zijn prijzen in 1929 en begin 1930 te verhoogen. Evenwel kan geconstateerd worden, dat de winkelprijzen vóór de aaneensluiting van de linoleumindustrie slechts iets lager waren dan thans, hetgeen met het oog op de enorme prijsverhoging op de grondstoffenmarkt en de sterke stijging van alle overige productiekosten als een gevolg van het tot stand komen van het Kartel kan worden beschouwd.

De prijscontrole op de wereldmarkt is een gevolg van het „gentleman-agreement” tusschen de Engelsche linoleumindustrie en de verkoopkantoren. Het internationale Kartel en de Engelsche industrie hebben slechts de vaststelling van gemeenschappelijke prijzen buiten Duitsland ten doel, terwijl ten aanzien van de productie en de verbetering van de kwaliteit geen overeenkomsten bestaan.

De uitvoerprijzen zijn ten deele concurrerend en zijn thans voor eenige soorten zelfs tot 30 pCt. lager dan de binnenlandsche prijzen, voor andere soorten tot 8 pCt. hooger.

De beteekenis van het Kartel.

De voordeelen, welke het internationale concern aan den afnemer biedt, zijn in de eerste plaats in de stabiliteit van de prijzen gelegen, die zoo laag mogelijk worden gehouden.

In Duitsland geniet de consument het voordeel van eenheidsprijzen, doordat in overeenstemming met de Vereeniging van Deutsche linoleumhandelaren tevens de prijzen voor de tweede hand worden vastgesteld. Op deze wijze bestaan er dus vaste winkelprijzen. In Zwitserland werden met de Vereeniging van handelaren daar te lande dezelfde overeenkomsten gesloten, terwijl men in Nederland, Zweden en Oostenrijk soortgelijke regelingen aantreft, evenwel in soepeler vorm.

Het tweede groote voordeel ligt in de levering van uitsluitend prima standaardgoederen, zoowel wat de kwaliteit als wat de uitvoering betreft. De fabrieken van het Kartel hebben door uitwisseling van ervaringen de kwaliteit aanmerkelijk kunnen verbeteren. Doordat men er langzamerhand in geslaagd was veel dunner, en daardoor goedkoopere, soorten te fabriceren dan het linoleum, dat een 60 jaren geleden in gebruik was en een dikte had van 3.6 mM., kon het verbruik aanzienlijk toenemen. Het beteekende technisch een enorme vooruitgang, toen men er in slaagde een gelijkmatig dunne laag linoleumpap, ter dikte van een breuk van een millimeter op jute van 1 mM. dikte te drukken en daarmee linoleum te verkrijgen van een dikte van 1.3 tot 1.4 mM., temeer, omdat men ook bij de dunste soorten de groote technische en hygiënische voordeelen van linoleum kon behouden.

De standaardkwaliteit van het fabricaat van het

Continentale Linoleum-Kartel wordt gewaarborgd door een nauwkeurige controle van de productie, welke bij de directie berust. Tusschen de verschillende leden van het Kartel vinden voortdurend bijeenkomsten en besprekingen plaats, waarbij de resultaten van de door hen genomen proeven en de patronen van hun artikelen worden uitgewisseld. Deze fabrieken werken gemeenschappelijk en onvermoeibaar aan de verbetering van de kwaliteit van het linoleum.

Indien men de beteekenis van het Linoleum-concern wil beoordeelen, moet men van het standpunt uitgaan, dat het gevaar bestond, dat groote economische krachten verloren zouden gaan, die slechts door kartellering en aaneensluiting in stand konden worden gehouden. Dit is een eerste economisch voordeel van het Kartel. De andere voordeelen zijn van meer intern aard. In de eerste plaats moeten de besparingen genoemd worden, welke door rationalisatie van de bedrijven uit commercieel en technisch oogpunt werden verkregen, vooral tengevolge van de standaardisatie en vereenvoudiging van de monstercollecties, de verdeling van bepaalde soorten en monsters tusschen de verschillende fabrieken van het concern. Door toewijzing van opdrachten aan de uit geografisch oogpunt meest gunstig gelegen fabrieken wordt op de transportkosten sterk bezuinigd; anderzijds bespaart men eveneens door vermindering van leveranties aan het buitenland de douanerechten, waardoor de nationale belangen het best gediend worden.

Voor een buiten het Kartel staande linoleumfabriek zijn de voorwaarden, wat transportkosten en invoerrechten betreft, ten opzichte van het internationale concern zeer ongunstig. De vrachten en douanerechten zijn slechts voor de effen goederen van beteekenis. De verkoop hiervan is echter betrekkelijk gering, omdat deze goederen slechts een gedeelte van de totale productie uitmaken. Elke handelaar heeft naast de effen artikelen in hoofdzaak bewerkte goederen, waarbij noch de transportkosten noch de douanerechten een belangrijke rol spelen. Hierbij zijn vooral de patronen en de kwaliteit van belang, behalve in de landen, die beschermende rechten hebben ingevoerd. In dat geval heeft meestal de buiten het Kartel staande fabriek, die door een hoogen tariefmuur wordt beschermd voor het betreffende land, onder bescherming van dit recht, dermate hooge prijzen vastgesteld, dat de afzet er onder lijdt. Zoo heeft de linoleumindustrie zich noch in Italië, noch in Spanje (vóór den oorlog evenmin in Oostenrijk) kunnen ontwikkelen, niettegenstaande de hooge invoerrechten. Evenwel vormen in Italië eenige natuurlijke factoren een belemmering voor de ontwikkeling van deze industrie. In Italië zoowel als in Spanje gebruikt men linoleum niet als vloerbekleding, omdat hiervoor zoowel in de officiële gebouwen als in de woonhuizen steen wordt aangewend en omdat men zich nog geen rekenschap geeft van de waarde van linoleum. In verband met de beschermende rechten, welke in de verschillende landen zeer gunstig zijn voor de fabrieken van het concern, zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor een nieuwe fabriek zeer gering.

Dank zij een uitgebreide propaganda, onder leiding van het centrale propagandabureau en bijgestaan door de raadgevingen van technici (speciale consultatiebureaux voor het geven van wenken en raadgevingen omtrent het gebruik van linoleum aan de bouwondernemers), is het verbruik van linoleum, zoowel in Duitsland als in andere landen, sterk toegenomen, waarvan ook de buiten het concern staande fabrieken hebben geprofiteerd. Deze consultatiebureaux hebben door wetenschappelijk onderzoek en demonstratie en allerlei andere middelen de voordeelen, welke linoleum als vloerbekleding door haar degelijke samenstelling boven houten en rubbervloeren bezit, aan de vele gebruikers, architecten, bouwcommissiés en andere vakkringen bekend gemaakt. Deze reclame, die ook door buiten deze industrie staande kringen zeer wordt gewaardeerd, zou voor een onafhankelijke fabriek om

rêdenen van finansiële aard reeds niet mogelijk zijn geweest. Ook in dit opzicht heeft dus het concern een zijner economische functies verricht, namelijk de toename van het verbruik.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. INDUSTRIËLE ONTWIKKELING IN SUID-AFRIKA.

II (Slot).

In die vorige artikel is 'n kort oorsig gegee oor die opkoms van 'n verwerkende industrie in Suid-Afrika. Die bedoeling is om hier die huidige industriële toestand van verskillende gesigspunte nader te ontlee.

Geografiese gebiede. Die industriële sensusse gee die produksie, arbeidersgetal ens. vir die vier provinsies afsonderlik, maar maak ook 'n interessanter indeling en gee die nodige sifers vir die vier vernaamste nywerheidsentra, nl. Westelike Kaap insluitende Kaapstad en omliggende distrikte, Port Elizabeth, Durban en Pinetown, en Suidelike Transvaal insluitende hoofsaaklik Johannesburg en die Rand.

Die volgende sifers sal 'n aanduiding gee van die relatiewe belangrikheid van die vier sentra afsonderlik en gesamenlik:

Unie het tussen 1915—16 en 1927—28 toegeneem van 25,3 tot 28,3; die ooreenkomstige syfers vir private fabriek alleen was egter 22,3 in 1924—25 en 24,9 in 1927—28. Interessant is egter dat die grootbedryf veral in die vier groot industriële sentra besonder toegeneem het soos die vorige syfers aantoon; per fabriek het die bruto-produksie tussen 1916—17 en 1927—28 toegeneem van £ 12,600 tot £ 26,600, die „waarde toegevoeg” van £ 5,800 tot £ 10,100, en die getal arbeiders van 28,2 tot 38,7. Die gemiddelde industriële eenheid is dus in Suid-Afrika nog betreklik klein hoewel by vergelyking met ander lande die verskil in definisie van „fabriek” vir statistiese doeleindes in ag moet geneem word. Hoewel die grootbedryf in relatiewe belangrikheid toegeneem het, het die getal kleinbedrywe, met 10 arbeiders en minder, nie verminder nie soos ander offisiële syfers aantoon. Dit bewys weer dat veelvormigheid in mark- en verkeers-toestande, arbeidstoestande ens. verskillende bedryfs-groottes by verskillende produkte sowel as by dieselfde produk toelaat, dat die wet van stygende meeropbrengs deurkruis word deur talle van veranderende ekonomiese en sielkundige faktore, en dat in 'n dinamiese maatskappy die tegniese optimale bedryfsgroot-

	Jaar	W. Kaap	% van Unie	Suid Tvl.	% van Unie	Durban	% van Unie	Port Eliz.	% van Unie	Vier sentra	% van Unie
Getal Fabrieke	1916-17	854		1,003		367		182		2,406	
	1922-23	1,128		1,762		560		216		7,029	
	1927-28	1,204		1,850		486		222		3,762	
Bruto-Produksie £ '000	1916-17	8,422		13,703		6,139		1,967		30,231	
	1922-23	16,082		25,331		9,753		2,982		54,148	
	1927-28	22,295		34,642		14,984		6,782		106,982	
Waarde toegevoeg £ '000	1916-17	3,771	17,0	7,191	33,5	2,425	9,7	656	3,0	14,043	65,5
	1922-23	8,125	21,8	13,548	36,3	4,545	12,3	1,427	3,8	27,645	74,0
	1927-28	11,032	21,4	18,389	35,7	5,996	11,6	2,763	5,4	38,180	74,1
Getal Arbeiders	1916-17	21,046	17,0	28,927	23,4	13,702	11,0	4,200	3,4	67,875	54,8
	1922-23	31,229	18,2	57,078	33,2	20,651	12,0	7,089	4,1	116,047	67,5
	1927-28	39,451	19,0	71,888	34,5	23,731	11,5	10,270	5,0	145,340	70,0

Dit blyk dus dat die fabriekswese in Suid-Afrika tot 'n hoë mate gekonsentreer is in die vier grootste bevolkingssentra, en hierdie konsentrasieproses gaan blykbaar nog aan te oordeel na beide die „waarde toegevoeg” in die vier sentra in vergelyking met die hele Unie, maar veral wat betref die toename in die getal arbeiders. Sluit ons egter Suid-Transvaal uit, waar die getal industriële arbeiders besonder sterk toegeneem het, dan blyk die geografiese konsentrasieproses minder uitgesproke as ons miskien sou verwag het. Van betekenis is verder die feit dat die „waarde toegevoeg” per hoof van die respektiewe bevolkings in 1927—28 in die Unie £ 30 was, in Suid-Transvaal £ 50, in Westelike Kaap £ 56, in Durban en Pinetown £ 77, en in Port Elizabeth £ 73. Dit mag dien as 'n growwe aanduiding van die mate van industrialisasie van die vier sentra onderling en in vergelyking met die res van die Unie.

Dit is verder duidelik dat die Witwatersrand die belangrikste industriële gebied in Suid-Afrika is, hoewel die oppervlakte hier geneem aansienlik groter is as die van die ander drie sentra, veral Port Elizabeth. Terwyl die Rand die grootste relatiewe toename aantoon wat betref getal arbeiders, is Port Elizabeth die stad wat op industrieel gebied waarskynlik die vinnigste gegroei het, te oordeel na die „waarde toegevoeg”, en is dit bekend as die mees tiepiese industriestad van Suid-Afrika en die sentrum van die leer- en skoen-industrie. Die industriële ontwikkeling van die Rand is van besondere betekenis, en moet as 'n gesonde verskynsel vir Suid-Afrika beskou word, want dit word algemeen besef, dat die welvaart van die land nie in die toekoms op die myne afhanklik mag wees nie aangesien ons hier met slegs 'n tydelike bate te doen het.

In ooreenstemming met die ontwikkeling in ander lande vind ons dat die grootbedryf ook in Suid-Afrika toegeneem het in vergelyking met die kleinbedryf. Die gemiddelde getal arbeiders per fabriek in die

te waarskynlik selde bereik word.

Met die vergroting van die fabriek is dit 'n gewone verskynsel dat ook relatief meer masjienerie en krag gebruik word. Ons vind dan dat in die Unie die waarde van masjienerie en installasie per arbeider toegeneem het van £ 144 in 1916—17 tot £ 177 in 1927—28, en die krag in gebruik van 3,61 tot 4,09 perdekrags per arbeider vir dieselfde tydperk. Internasionale vergelyking is hier van betekenis. Waar die waarde van masjienerie en installasie in Suid-Afrika £ 177 was, vir 1927—28 was dit in Australië vir dieselfde jaar £ 261, en in Nu-Seeland £ 486 vir 1926—27, terwyl die krag beskikbaar per arbeider in Suid-Afrika in 1927—28 3,61 perdekrags was, in Australië 3,57 en in Kanada 12,8. Die blykbaar ongunstige posisie van Suid-Afrika ward in hoofsaak verklaar deur die feit, dat so 'n groot persentasie van die industriële arbeiders nie-blankes is wat 'n besonder laë loon ontvang soos ons later sal sien. Terwyl relatief hoë lone, of duur arbeid, in Kanada en veral die Verenigde State die industrie dwing tot die gebruik maak van soveel vaste kapitaal en masjienerie krag as moontlik, is die tendens in Suid-Afrika tot 'n seker mate die teenoorgestelde. Suid-Afrika staan dus in hierdie opsig blykbaar tussen lande soos die Verenigde State en Kanada en lande met besonder laë lone soos Japan ens.

Interessante gegewens is ook beskikbaar wat betref die gebruik van materiaal in Suid-Afrikaanse fabriek. Aangesien plaaslike fabriek hoofsaaklik gestig is om plaaslike grondstowwe, soos graan, beeste, huide en velle ens., te verwerk, moet ons verwag dat die persentasie van Suid-Afrikaanse materiaal sal toeneem. Die volgende syfers toon dit aan:

Jaar	Totaal	Suid-Afr.	
		materiaal	pCt. van totaal
1915—16	22.316	10.025	44,9
1920—21	57.965	26.452	45,6
1927—28	55.640	28.368	51,0

Aangesien die indekssyfer van groothandelspryde van ingevoerde goedere egter in 1920 en 1928 heelwat hoër is as van Suid-Afrikaanse goedere, ook in vergelyking met 1915—16, sal die relatiewe toename in die gebruik van Suid-Afrikaanse grondstowwe groter wees as deur die syfers aangedui.

Vergelyk ons weer die „waarde toegevoeg” tot „grondstof gebruik” dan kry ons die volgende interessante resultaat: in 1915—16 was die verhouding 85,7 pCt., in 1918—19 72,9 pCt., in 1920—21 69,4 pCt., in 1924—25 98,9 pCt. en in 1927—28 93 pCt. Gedurende die prysstyging tot 1920 vind ons dus dat fabriekskoste, wat tot 'n groot mate uit lone bestaan, relatief afgeneem het in vergelyking met grondstowwe gebruik, terwyl met die prysdaling na 1920 die omgekeerde tendens insit. Die persentasie sal gedurende 1929 en 1930 waarskynlik nog gestyg het omrede die skerp prysdaling van grondstowwe onder invloed van die huidige depressie. Hierdie relatiewe veranderinge is dus slegs 'n resultaat van die bekende verskynsel dat gedurende 'n prysstyging lone en ander fabrikoste soos huur, rente op kapitaal, afskrywing ens. 'n seker traagheid vertoon en nie ewenredig styg met die algemene prysstyging nie, terwyl met 'n prysdaling dieselfde traagheidsfaktor 'n omgekeerde uitwerking het; 'n besondere belangrike verskynsel in verband met die konjunktuurvraagstuk. Ongelukkig word geen syfers versamel oor winste nie wat van besondere waarde sou wees in hierdie verband.

Arbeid en Lone. By die ondersoek van enige sosiaal-ekonomiese vraagstuk in Suid-Afrika is daar een omstandigheid wat byna sonder uitsondering van oorwegende belang is in verband daarmee, nl. die besondere bevolkingsopbouw van die land, die aanwesigheid van slegs 1,739,000 blankes volgens berekening vir 1928 in vergelyking met 6,039,000 nieblankes. Ongeskoolde arbeid word dus byna uitsluitend deur natuurlike, kleurlinge en Asië (Brits-Indiërs hoofsaaklik) gedoen. Dit vorm die uitstaande kenmerk van die arbeidsvraagstuk in Suid-Afrika, veral in sover dit 'n besondere probleem is in teenstelling met die van meeste ander lande.

Ons het in die vorige artikel reeds gesien hoe dat die Suid-Afrikaanse nywerheid relatief veel meer blankes in diens het as die myne, en dat daar selfs bewuste pogings aangewend word om 'n blanke arbeidspolitiek te volg. Die persentasie blankes in diens van fabriek tot die totaal het verander van 39,0 pCt. in 1915—16 tot 35,0 pCt. in 1920—21, 37,6 pCt. in 1924—25 en 40,9 pCt. in 1927—28. In die laaste jare is daar dus 'n duidelike tendens tot 'n relatief groter gebruik van blanke arbeidskragte. Of hieruit kan afgelei word dat die duurder blanke arbeid op die lang duur beter betaal as die goedkoper nie-blanke arbeid, dat blanke arbeid dus meer produktief is as natuurlike arbeid ens. in vergelyking met lone betaal, is moeilik om vas te stel aangesien die „beskaafde arbeidspolitiek” ook gevolg word omrede die bepalinge van die Tariefwet van 1925, soos in die vorige artikel genoem, en omdat dit ook 'n seker reklamewaarde het. Dit spreek vanself dat die persentasies sterk sal verskil van industrie tot industrie volgens die aard van die produk en die produksiemetodes gevolg. Vir 1927—28 bv. is dit in die geval van stene, klei ens. 11 pCt., Kos, drank ens. 27 pCt., boubedrywe 36 pCt., leernywerheid 52 pCt., metaalindustrie 52 pCt. en vir die juweleindustrie 72 pCt.

Vroulike arbeid word in Suid-Afrika relatief minder gebruik as in ander lande. In 1927—28 was die verhouding van vroulike tot manlike arbeiders 10,3 pCt., en bv. in Australië 34 pCt. Vir blankes alleen is die persentasie in Suid-Afrika egter 16,4 pCt., vir gekleurdes 30 pCt., en vir natuurlike, wat die grootste persentasie van alle arbeiders uitmaak, slegs, 8 pCt. Hierdie laaste verklaar dus in hoofsaak die relatief laë persentasie vroulike arbeid in Suid-Afrika. Daar vind egter 'n toename plaats veral in die getal blanke

vroulike arbeiders; in 1916—17 was die persentasie tot mans 12,6 pCt., vir gekleurdes 29,3 pCt., vir natuurlike egter 1,1 pCt. en vir alle arbeiders 10,0 pCt.

Wat betref industriële arbeidslone en die produktiwiteit van arbeid in Suid-Afrika vind ons weer in die aanwesigheid van die twee groot bevolkingsklasse die hoof-verklaring vir die feitlike toestande. In 1927—28 was die gemiddelde loon per werker in die fabriek slegs £ 126 in vergelyking met £ 206 in Australië, £ 208 in Nu-Seeland en £ 230 in Kanada. Die gemiddelde loon vir blankes alleen was egter £ 238 en vir nie-blankes £ 53. Hoewel die skeiding tusschen blankes en nie-blankes nie streng een is tussen geskoolde arbeid en ongeskoolde arbeid, kan tog beweer word dat die groot verskil in lone tussen geskoolde en ongeskoolde arbeid in Suid-Afrika sy verklaring vind in die spesiale bevolkingstoestande. Die gemiddelde loon van blankes alleen is dus hoër as in die ander Dominions, maar daar die laags-betaalde werk in Suid-Afrika deur nie-blankes verrig word, en die blankes dus gemiddeld 'n hoër ekonomiese klas in die samelewing verteenwoordig as in meeste ander lande, is die loon van blankes in Suid-Afrika waarskynlik selfs laër as die van 'n soortgelyke ekonomiese klas in die genoemde lande. 'n Vergelyking van reële lone is sonder 'n spesiale studie nie moontlik nie. Uit hierdie toestande is dit ook verklaarbaar waarom die bruto-produksie per hoof van die werkers in Suid-Afrika in 1927—28 slegs £ 515 was in vergelyking met £ 898 in Australië, £ 1014 in Nu-Seeland, en £ 1143 in Kanada, en die „waarde toegevoeg” vir dieselfde jaar in die geval van Suid-Afrika £ 248 was, van Australië £ 361, van Nu-Seeland £ 400 en van Kanada £ 525 per hoof van die getal werkers.

Individuele Nywerhede. By die industriële sensusse word die nywerheid verdeel in 17 klasse, waarvan die belangrikste sal blyk uit die volgende syfers vir 1927—28:

Klas van Nywerheid.	Bruto- Produksie £ '000.	Waarde Toegevoeg. £ 000
Voedsel, drank ens.	33.920	10.835
Metale, werktuigkunde ens....	20.872	10.979
Bou- en kontrakwerk	9.696	4.970
Warmte, lig en dryfkrag	6.364	5.904
Gemikalië	7.047	3.072
Boeke, drukwerk ens.....	5.200	3.774
Klere, geweefde stowwe ens...	4.597	2.311
Leer en leerware	3.727	1.390
Voertuie	4.146	2.078
Klip, klei ens.	3.446	2.716

By bestudering van die syfers sal dit duidelik word dat die Suid-Afrikaanse industrie in hoofsaak bestaan uit bedrywe wat uit hulle aard beperk is tot die konsumpsiegebied, of waarby die grondstof of die „mark” 'n besonder belangrike vestigingsfaktor is; bv. voedsel en drank waaronder val bakkerie, brouerie, hamfabrieke, botter- en kaasfabrieke, jamfabrieke, suikermeule en fabrieke, en dan veral graanmeule waarvan die produksie alleen £ 11,302,000 was; daarnaas werktuigkundige bedrywe in verband met die behoeftes van die myne, drukwerk, boubedrywe, stene- en sementfabrieke ens. Industrieë waarby die grootbedryf die reel is en waarby ons skerp internasionale kompetisie aantref, soos tekstiel artikels, skoene en veral finer afgewerkte artikels, het in Suid-Afrika slegs op 'n beperkte skaal opgekom en meesal onder die invloed van beskerming. Daar is egter enkele van hierdie industrieë, waarin goeie vooruitgang gemaak is, bv. sigarette en tabak, skoene, lusifers ens. Die waarde van skoene gefabriseer het bv. gestyg van £ 504,000 in 1915—16 tot £ 2,237,000 in 1927—28, terwyl die invoer afgeneem het van £ 1,335,000 as gemiddelde vir die jare 1915—1919 tot £ 1,094,000 in 1928. Terwyl die invoer van sigarette, tabak ens. in 1928 slegs £ 90,000 was, was die waarde geproduseer in Suid-Afrika £ 2,833,000. Poginge is in die laaste jare ook

aangewend om 'n eie diamantslypers-nywerheid in Suid-Afrika op te bou, deels onder Regeringsbeskerming. Met die terugslag in 1919 en die huidige depressie het meeste van die nuutopgerigte bedrywe egter in moeilikhede geraak — hulle het te veel die karakter gehad van produkte van 'n „Gründerperiode”. 'n Interessante kenmerk van die nuwere industriële ontwikkeling is ook die oprigting van fabriekes deur sterk firmas oorsee, bv. Levers, Ford, General Motors, Royal Baking Powder Co., ens.

Dit is duidelik dat die uitbreiding van 'n Suid-Afrikaanse industrie ook in die naaste toekoms hoofsaaklik sal moet berus op 'n binnelandse mark. Die uitvoer van fabrikate na die noorde het wel 'n aanvang geneem, maar in 1928 was dit nog slegs £ 1,220,000. Met die ekonomiese ontwikkeling van die gebiede na die noorde sal 'n groter uitvoerhandel nog kan opgebou word, maar dit is duidelik dat dan sal moet gekompeteer word op 'n ope mark, en nie op 'n deels beskermde binnelandse mark nie. Die binnelandse mark kan nog verder voorsien word met eie produkte, veral in die bedrywe waar Suid-Afrika 'n natuurlike beskerming geniet, terwyl daar kans vir uitbreiding is in produkte wat gekoop word deur die nie-blanke bevolking. Baie sal egter afhang van die toekomstige handelspolitiek van Suid-Afrika, terwyl vir die fyner afgewerkte produkte ons in hoofsaak afhanklik sal bly ower industriële lande.

In hoever tenslotte die oprigting van die nuwe Regerings yster- en staalfabriek in Pretoria die grondslag gaan vorm vir 'n verdere industriële uitbreiding kan die toekoms alleen leer.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

„The Economist” schryft: Het is in hoofdzaak aan de verbetering van de vraag naar tonnage voor lading in Argentijnsche havens toe te schrijven, dat de scheepsvrachten voor de wilde vaart in December vaster waren, waardoor ons indexcijfer voor de gemiddelde scheepsvrachten 2.8 pCt. steeg.

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd. v. 1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	314,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,1
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Dec. 1926	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,3	147,3
Dec. 1927	105,6	116,2	113,6	114,2	124,9	139,8	119,0
Dec. 1928	122,1	131,3	125,6	126,8	127,4	156,7	131,7
Dec. 1929	117,3	95,5	94,6	109,0	93,4	91,7	100,3
Januari 1930	104,2	94,2	95,1	99,8	85,2	88,1	94,4
Februari „	98,1	92,6	95,5	93,4	78,9	75,7	89,0
Maart „	96,3	87,7	91,9	94,2	77,8	79,2	87,9
April „	94,4	91,2	95,9	94,8	76,3	85,5	89,7
Mei „	95,1	88,5	91,6	94,2	74,6	87,2	88,5
Juni „	91,3	85,2	90,7	95,7	74,6	90,8	88,1
Juli „	86,3	89,6	94,6	102,8	78,3	93,5	90,8
Aug. „	86,7	94,2	99,7	104,5	84,7	106,8	96,1
Sept. „	87,3	91,2	95,7	103,0	89,2	117,5	97,3
Oct. „	91,1	85,6	93,3	101,3	85,2	113,9	95,1
Nov. „	89,5	85,0	90,4	99,8	81,0	107,7	92,2
Dec. „	89,7	86,9	93,8	103,8	85,2	109,5	94,8

Afgezien van de toenemende bedrijvigheid te La Plata, waar de graanverscheperes rijkelyk graan verkochten en tonnage van behoorlyken omvang tot einde Februari boekten, namen de zaken niet belang-

ryk toe; in het Oosten was het aanbod van beschikbare tonnage beperkt, terwijl een eenigszins vergrootte vraag de noteeringen een weinig deed oploopen. De Noord-Amerikaanse markt bleef lusteloos; de handel in de Europeesche wateren was gedrukt, de uitgaande kolenhandel stond onder invloed van de arbeidsgeschillen in de Britsche kolenvelden.

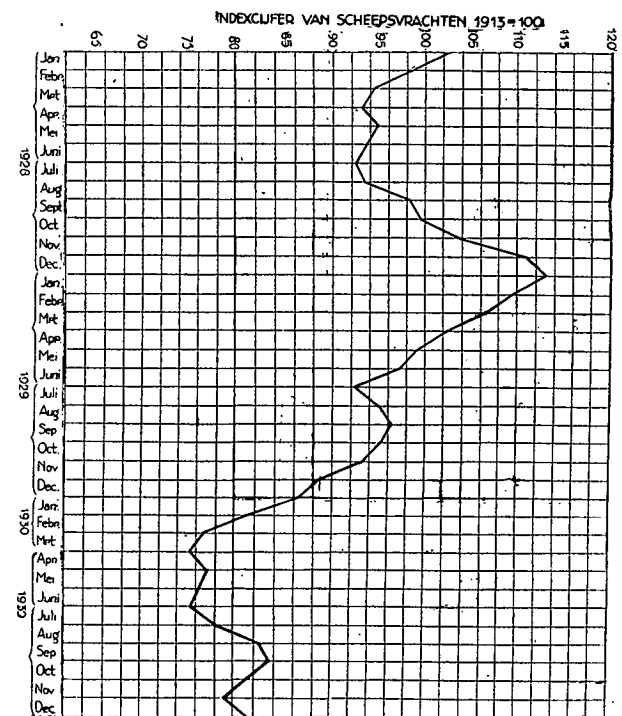
Uit de volgende tabel blyken de maandelijksche wijzigingen in de indexcijfers van iedere groep en subgroep; het cijfer 100 vertegenwoordigt het gemiddelde niveau gedurende de periode 1898—1913:

	Indexcijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	110,1	+ 3,7
„ „ „ thuisvracht.....	91,9	- 4,9
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	85,9	+ 5,3
„ „ „ thuisvracht.....	93,3	+ 2,0
Noord-Amerika.....	86,9	+ 1,9
Zuid-Amerika; uitgaande vracht....	76,5	- 6,9
„ „ „ thuisvracht.....	111,1	+ 13,7
Indië; uitgaande vracht.....	101,0	- 8,5
„ „ „ thuisvracht.....	106,5	+ 16,3
Het verre Oosten, enz.....	85,2	+ 4,2
Australië.....	109,5	+ 1,8

De volgende tabel toont de verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde van 1913:

(1913 = 100)

Maand	1927	1928	1929	1930
Januari.....	118,59	98,47	109,6	81,2
Februari.....	120,54	94,33	106,7	76,5
Maart.....	118,58	93,17	102,6	75,5
April.....	111,06	94,59	99,1	77,1
Mei.....	111,41	93,79	97,3	76,1
Juni.....	106,54	91,29	92,1	75,7
Juli.....	101,61	93,73	94,8	78,1
Augustus.....	105,51	98,17	96,1	82,6
September.....	107,51	99,54	95,3	83,6
October.....	105,78	103,93	93,3	81,7
November.....	106,27	110,94	88,3	79,3
December.....	102,31	113,17	86,2	81,5
Taarl. gemiddelde	109,64	98,8	96,8	79,1

kunnen volgens Symington en Sinclair voor 1929 en 1930 als volgt worden geschat:

	1930	1929	verschil
	ton		pCt.
Consumptie (verscheppingen) . . .	810.000	862.500	6
Verbruik	675.000	797.000	16½
Verschil	135.000	65.500	101

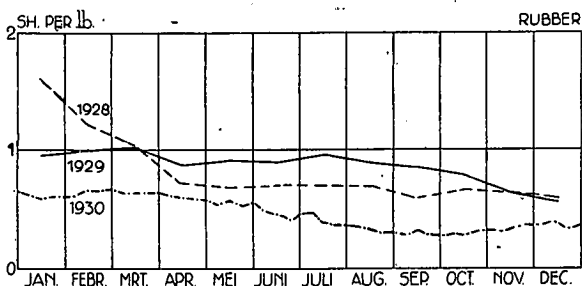
Deze geweldige toeneming van de hoeveelheid, waarmede de verscheppingen het verbruik overtreffen, niettegenstaande ook eerstgenoemde belangrijk zijn gedaald, toont aan, dat de rubber-crisis vooral door de vermindering der consumptie is veroorzaakt, die nog veel sterker is geslonken, dan de productie. De achteruitgang van de wereldconsumptie is vooral een gevolg van het dalende verbruik in de Ver. Staten, waar het in 1930 slechts 379.000 ton tegen 470.000 ton in 1929 beliep, of met niet minder dan 24 pCt. afnam. In de overige wereld kan het verbruik op 296.000 ton in 1930 worden aangenomen, tegen 327.000 ton in 1929, of met pl.m. 10 pCt. minder.

Deze cijfers van de wereldproductie en het wereldverbruik kloppen vrij aardig met die door de N.V. P. Onnes & Zoon's Handels-Compagnie gepubliceerde berekeningen, die 813.000 en 677.000 ton luiden, en dus slechts een fractie van 1 pCt. van de eerstgenoemde schattingen afwijken.

Voor het jaar 1931 meent laatstgenoemde firma een zeer belangrijke inkrimping van de productie en een niet onaanzienlijke toeneming van het verbruik te mogen verwachten, zoodat in tegenstelling tot de laatste jaren zelfs met een consumptie-overschot ware te rekenen:

	1930	1931	Verschil
	ton		pCt.
Productie	813.000	695.000	- 14½
Verbruik	677.000	727.000	+ 7.4
Verschil	+ 136.000	- 32.000	-

De vermindering der productie ad 118.000 verdeelt zich als volgt: Schiereiland Malakka 40.000 ton (productie 1930: 438.000 ton), Nederl.-Indië 40.000 ton (productie 1930: 235.000 ton); Ceylon 7.000 ton (78.000 ton), terwijl de rest met 25.000 ton op rekening van de inlandsche productie van Malakka en Ceylon en met 6.000 ton op andere productiegebieden komt.

Wat de consumptie betreft, wordt voor 1931 in de Ver. Staten met een om 50.000 ton hooger verbruik (1930: 375.000 ton) gerekend, terwijl de overige wereld ongeveer dezelfde hoeveelheid als in 1930 zal moeten consumeeren (1930: 302.000 ton).

Helaas heeft men sinds het overzicht over het derde kwartaal werd geschreven, niets meer vernomen, over de hoogst wenschelijke nauwkeurige statistische onderzoekingen van de productie en vooral van de consumptie, die voor een juiste voortbrengings- en verkoopspolitiek toch wel onmisbaar schijnen.

Eveneens werd niets meer vernomen omtrent de stappen der Nederlandsche regering bij den Gouverneur-Generaal in Nederlandsch-Indië, en men mag dus vrij zeker aannemen, dat het niet tot een — door laatstgenoemden reeds vroeger als niet wenschelijk beschouwde — regeerings-interventie zal komen.

Het veldwinnende inzicht, dat het rubber-probleem nog meer een verbruiks- dan een voortbrengingsvraagstuk is, heeft daartoe geleid, dat opnieuw de moge-

lijkheid onder het oog werd gezien, rubber in ruime mate als bestratings-materiaal te gebruiken. De verwezenlijking van dit denkbeeld hangt af: ten eerste van een volkomen oplossing van den technischen kant van dit probleem, en ten tweede van de zekerheid, over voldoende hoeveelheden rubber tot prijzen te beschikken, die dit gebruik niet slechts technisch, maar ook economisch toelaten.

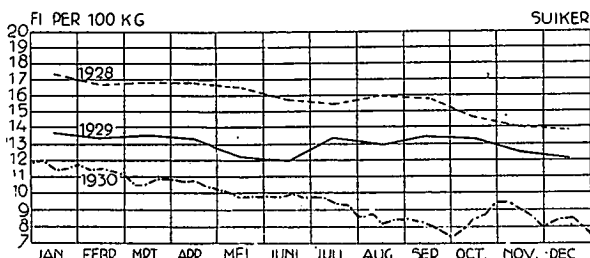
Ter bevordering der oplossing van deze vraagstukken, heeft de Rubber Growers' Association de hulp harer leden ingeroepen, die gedurende de eerstvolgende 5 jaren ½ pCt. van de in 1929 geogste hoeveelheden gratis ter beschikking zullen stellen voor de door de „Association" in het leven geroepen Rubber Roadways Ltd. Verder 1 pCt. tot de geldende marktprijzen met een maximum van 6 d. per lbs. en 1 pCt. tot marktprijs met een maximum van 9 d. De Internationale Vereeniging voor de Rubber- en andere Cultures in Nederlandsch-Indië heeft haar leden eveneens uitgenoodigd, dit plan te steunen.

Bij beoordeeling der in dezen depressie-tijd te verwachten financiële resultaten dient ook niet uit het oog te worden verloren, dat tal van maatschappijen voor een gedeelte der productie contracten op zeer langen termijn hebben gesloten, die levering tot marktprijs behelzen, doch tevens ook een minimumprijs bepalen, en daardoor voor de betreffende ondernemingen een waardevollen steun beteekenen.

SUIKER.

Het afgelopen kwartaal stond in het teeken van het restrictieplan Chadbourne. Hierover uitwiden zoude beteekenen in herhaling treden, aangezien dit plan reeds in extenso in dit tijdschrift werd besproken.

Het prijsverloop van Suiker was over het algemeen niet gunstig. Het kwartaal begon op 1 October met de laagste prijzen ooit gekend, waarna het vooruitzicht van restrictie in de voornaamste exportlanden, vastere markten veroorzaakte. Nadat de Brusselsche conferentie op 16 December uit elkaar ging, tengevolge van een geschil met de Duitsche delegatie, vond eene reactie plaats en tenslotte veroorzaakte de door de Nederlandsch-Indische Landbouw Mij. gevoerde oppositie tegen het plan Chadbourne nieuwe onzekerheid en een verdere daling der prijzen.

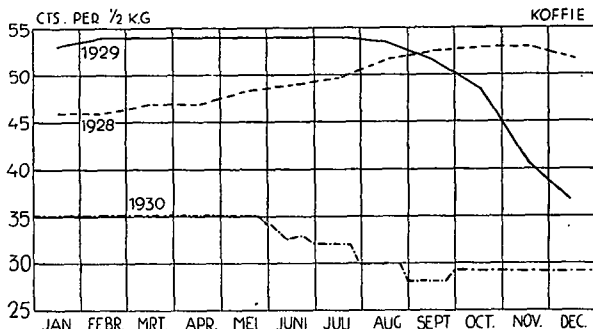
Bij de reeds bestaande ongunstige factoren voegden zich de ramingen der bietoogsten van F.O.Licht, welke elke maand verhoogd werden. Volgens de op 31 December door dezen statisticus gepubliceerde cijfers zou de oogst 1930/31 van Europa zonder Rusland 8.500.000 tons bedragen en van Europa met Rusland 10.500.000 tons. Met den oogst 1929/30 van 7.311.860 tons voor Europa zonder Rusland en 8.261.860 tons voor Europa met Rusland vergeleken, wijst dit op de groote toename van ca. 1.200.000 tons voor Europa zonder Rusland en van 2.250.000 tons voor Europa met Rusland. De toename komt voor rekening van de meeste grotere productielanden, waardoor o.a. in Frankrijk voor het eerst een uitvoer-overschot zal ontstaan. Het uitvoer-overschot van Duitschland is gestegen van ca. 300.000 tons op ca. 800.000 tons. Dit laatste zal waarschijnlijk evenals de uitvoerhoeveelheden der andere oude exportlanden door de internationale samenwerking besnoeid worden, terwijl de Fransche producenten, welke weigerden aan de conferentie deel te nemen, onder-

ling overeen zijn gekomen, dat de productie in overeenstemming zal worden gebracht met de binnenlandsche consumptie.

Nadat de V.I.S.P. op Java aanvankelijk geregeld flinke hoeveelheden tot f 8.— voor Superieur en f 7.— voor No. 16 & hooger kon verkoopen, werden de limites einde October met f 0.50 verhoogd. Nadat gebleken was, dat deze verhooging zaken in den weg stond, werden reeds begin November de limites op het oude peil gebracht, met als gevolg nieuwe afdoeningen. Tegen het einde van het jaar werden koopers weer terughoudender. Op 31 December bedroegen de totale verkoopen van alle Javafabrieken ongeveer 1.900.000 tons.

KOFFIE.

In den loop van het vierde kwartaal bleef de prijs voor loco Robusta koffie alhier onveranderd 29 ct. per ½ K.G. genoteerd, waartegenover die van loco Santos daalde van 36 op 31 ct. De oorzaak, dat de Robusta-prijs onveranderd is gebleven, is alleen te zoeken in de omstandigheid, dat de voorraad dezer soort in de laatste maanden hier betrekkelijk zeer gering is geweest. De daling van den Santos-prijs was uitsluitend het gevolg van de regelmatig lager afkomende aanbiedingen van het productieland, dat met Superior

Santos, volbeschreven, van 1 October tot 31 December 11/6 per cwt. terugliep (van 55/- tot 43/6). En de daling in het productieland vond haar oorzaak in den desolaten toestand, waarin Brazilië gekomen is nu, door de sedert jaren gevolgde politiek van terughouding van een deel der voorraden, zich aldaar ten slotte een onverkochte voorraad heeft opgehoopt, waarvan niet te overzien is, hoe er in de toekomst door te komen.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen ongeveer 2 à 3 ct. terug.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

„The Economist” schrijft: Tengevolge van een verdere scherpe prijsdaling van granen, van bijna alle weefstoffen en alle niet-ijzerhoudende metalen exclusief tin en van rubber en lijnzaadolie, zette de daling van ons indexcijfer van groothandelsprijzen gedurende December zich onafgebroken voort. Wij geven in onderstaande tabel de fluctuaties in het indexcijfer van ieder der vijf groepen, in vergelijking met de vorige maand, het vorige jaar en met Augustus 1929, de vooravond van de noodlottige inzinking, welke tegelijk een symptoom is geweest alsmede een oorzaak van de huidige catastrophale daling der wereldmarktprijzen:

	Stijging (+) of Daling (—) in pCt. vergeleken met de vorige maand	het vorige jaar	Augustus 1929
Granen en vleesch	— 4.4	— 24.2	— 30.9
Andere voedings- en genotmiddelen	+ 1.1	— 15.1	— 17.6
Weefstoffen	— 6.7	— 37.7	— 44.0
Delfstoffen	— 1.3	— 15.6	— 19.0
Diversen	— 3.3	— 15.7	— 17.4
Algemeen indexcijfer	— 3.1	— 22.2	— 26.6

Juist twee jaar geleden, toen wij besloten de methode van berekening van ons indexcijfer te herzien, met

het oog op de groote veranderingen, die in de structuur van het prijsniveau hadden plaats gevonden, leek het, alsof de betrekkelijke stabiliteit van de meeste prijzen in 1927 dat jaar een vasten grondslag gaf voor het verloop der toekomstige prijsbewegingen; ons nieuwe indexcijfer, gedetailleerd berekend vanaf begin 1924, was uitgedrukt in een percentage van het gemiddelde voor 1927. De volgende tabel toont de indexcijfers van de laatste vier maanden en van Dec. 1929:

	Gemiddelde 1927 = 100				
	Dec. 1929	Sept. 1930	Oct. 1930	Nov. 1930	Dec. 1930
Granen en Vleesch....	92.3	79.5	76.8	73.2	70.0
Andere voedings- en genotmiddelen.....	83.6	74.5	73.7	70.2	71.0
Weefstoffen	82.6	58.9	55.8	55.1	51.4
Delfstoffen	92.4	79.5	79.1	79.0	78.0
Diversen	89.2	76.7	77.7	77.8	75.2
Totaal	88.3	73.2	72.4	70.9	68.7

Men zal opmerken, dat, in vergelijking met het gemiddelde voor 1927, het meest de groote daling bij de groep „Weefstoffen” in het oog springt, terwijl de andere vier groepen minder gedaald zijn dan het gemiddelde, zooals uit de volgende tabel blijkt:

	1924 = 100.					
	Granen en Vleesch	Andere Voed.- en Genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen	Totaal
Gemiddelde 1925 ..	99.9	94.7	90.6	93.6	102.9	96.8
„ 1926 ..	90.0	90.6	71.1	100.3	98.4	89.9
„ 1927 ..	87.5	93.8	73.1	83.7	94.7	86.4
„ 1928 ..	90.7	87.9	76.8	77.1	90.7	84.8
„ 1929 ..	84.8	80.5	67.4	80.0	85.7	79.9
„ 1930 ..	70.9	72.3	47.1	70.0	77.3	67.0
Einde Dec. 1929 ..	80.8	78.4	60.4	77.3	84.5	76.3
„ Mrt. 1930 ..	74.1	77.6	53.3	75.2	80.9	71.8
„ Juni 1930 ..	72.0	72.9	48.6	69.3	79.6	68.1
„ Sept. 1930 ..	69.6	69.9	41.6	66.5	72.6	63.3
„ Dec. 1930 ..	61.3	66.6	37.6	65.3	71.2	59.4

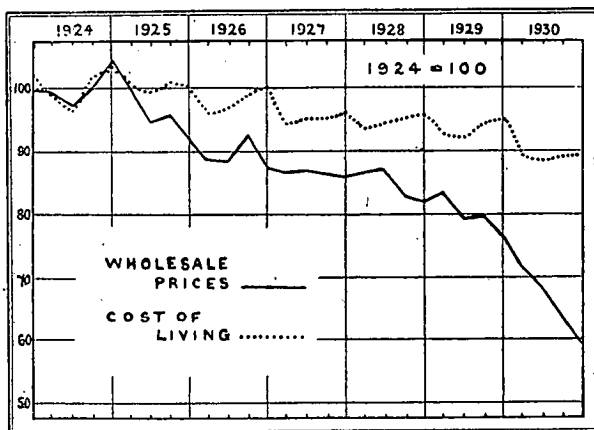
De groep „Weefstoffen” staat met de grootste daling sedert 1924 aan het hoofd, op een grooten afstand gevolgd door de groep „Granen en Vleesch”. In vergelijking met zes jaar geleden, zijn de veranderingen tusschen de prijzen van de verschillende handelsartikelen echter aanzienlijk. Een volledige lijst van de prijzen van de artikelen, waarop ons indexcijfer is gebaseerd, geven wij in de volgende tabel, welke de procentueele veranderingen toont in vergelijking met December 1929 en December 1924.

Het verloop van ons indexcijfer, berekend als een percentage van het gemiddelde van 1924, is op het bijgaande overzicht grafisch voorgesteld, waarop tevens op dezelfde basis het officiële indexcijfer van de kosten van levensonderhoud is aangebracht. Het gemiddelde indexcijfer van de kosten van levensonderhoud in 1924 was 75 pCt. hooger dan in Juli 1914. Indien ons eigen indexcijfer voor 1924, door evenredige herleiding, op dezelfde basis als het indexcijfer voor de kosten van levensonderhoud wordt gesteld, constateert men een procentueele stijging van bijna 73 pCt., zoodat men dus kan zeggen, dat er in 1924 in elk geval geen groot verschil tusschen de groothandelsprijzen en de kosten van levensonderhoud met betrekking tot hun vóór-oorlogsch niveau bestond.

De grafiek toont echter zeer duidelijk, dat er zich eind 1925 een aanzienlijke dispariteit ontwikkelde en dat deze geleidelijk toenam tot den herfst van 1929; vanaf dat tijdstip werd het verschil tusschen de twee indexcijfers steeds grooter. De werkelijke cijfers van de totale procentueele daling van de groothandelsprijzen (ons algemeen indexcijfer), van de kosten van levensonderhoud, van de voedingsmiddelen in den groothandel (een gewogen gemiddelde van de twee voedingsmiddelengroepen van ons indexcijfer) en van de voedingsmiddelen in den kleinhandel, berekend volgens het Ministerie van Arbeid vindt men in de tweede tabel op de volgende pagina.

	Prijzen Toe-(+)ofafnem(-) in perc. vergeleken met			Prijzen Toe-(+)ofafnem(-) in perc. vergeleken met			Prijzen Toe-(+)ofafnem(-) in perc. vergeleken met	
	Dec. 1929	Dec. 1924		Dec. 1929	Dec. 1924		Dec. 1929	Dec. 1924
Tarwe (buitenl.) ...	-55,8	-66,4	Katoen (Am.)	-43,3	-60,8	Hout (Eng.)	..	..
" (Eng.)	-36,8	-50,7	" (Egypt.)	-45,5	-74,2	" (Zweedsch) ..	-5,3	-14,3
Meel	-41,2	-55,7	Garen	-35,1	-63,3	Cement	..	-22,6
Gerst	-4,8	-42,8	Laken	-22,1	-43,8	Huiden	-7,9	-37,6
Haver	-21,4	-42,1	Wol (Eng.)	-41,3	-63,5	Leder	+4,8	-5,4
Mais	-42,7	-63,0	" (Austr.)	-33,3	-68,6	Benzine No. 1	-11,4	..
Rijst	-37,0	-46,6	" (tops)	-29,0	-73,2	Petroleum	-4,2	-11,5
Aardappelen	+60,0	-36,8	Zijde	-42,7	-61,6	Stookolie	..	-18,2
Rundvleesch (Eng.) ..	-7,4	-14,9	Vlas	-39,6	-71,1	Lijnolie	-50,0	-44,4
" (Arg.)	-9,7	-6,6	Hennep	-35,2	-58,9	Talk	-37,8	-50,5
Schapenvl. (Eng.) ..	-2,4	-22,6	Jute	-44,1	-61,1	Rubber	-47,3	-78,7
" (N. Z.) ..	-18,8	-32,8	Weefstoffen	-37,7	-64,3	Soda	..	..
Varkensvl. (Deensch)	-41,4	-45,6	Ruw-IJzer	-12,4	-22,1	Amm. Sulphaat ...	-18,5	-24,1
Granen en Vleesch ..	-24,2	-42,9	Stalen rails	..	-5,5	Creosoot	-11,8	-41,1
Thee	+8,6	-36,3	IJzeren staven	..	-10,4	Diversen	-15,7	-29,6
Koffie	-25,7	-34,7	Blik	-17,3	-34,0			
Cacao	-20,8	-43,4	Kolen (Welsch exp.)	-0,6	-25,9			
Rietsuiker	-7,9	-35,9	" (Dur. Gas.) ..	-8,9	-30,7			
Bietsuiker	-14,3	-42,6	" (huisbrand) ..	+9,5	-14,8			
Kaas (Can.)	-21,6	-24,0	Lood	-30,1	-63,9			
Boter (Deensche) ...	-21,1	-41,9	Tin	-34,6	-56,4			
Kokosolie	-20,6	-45,2	Koper	-31,6	-31,0			
Tabak	-6,7	-4,6	Ongez. Zink	-30,8	-64,2			
Andere voedings- en Genotmiddelen ...	-15,1	-35,3	Delfstoffen	-15,6	-36,0			

WHOLESALE PRICES AND LIVING COSTS.

Verloop op basis van het gemiddelde van 1924.

	Tot. proc. daling	Grooth. prijzen	Kosten v. Levensond.	Voedingsm. i/d. Grooth.	Voedingsm. i/d. Klein.
Einde 1925	7.7	—	—	7.5	—
" 1926	12.5	—	—	10.5	1.9
" 1927	14.5	4.0	—	12.5	4.9
" 1928	18.0	4.6	—	15.0	6.6
" 1929	23.7	5.1	—	20.0	7.6
" 1930	40.6	11.4 ¹⁾	—	36.5	17.2 ¹⁾

¹⁾ Einde November.

Daar de granen, waarvan de prijzen sinds 1924 zoo hevig zijn gedaald, een grootere rol speelden in ons indexcijfer van voedingsmiddelen in den groothandel, dan in een huishoudbudget van de arbeidende klasse, zooals dat, waarop het indexcijfer van het Ministerie van Arbeid is gebaseerd, moet men voorzichtig zijn met het trekken van te positieve conclusies uit het indexcijfer van voedingsmiddelen in den groothandel in verband met het verloop van het indexcijfer van voedingsmiddelen in den kleinhandel.

Niettemin is echter de dispariteit tusschen groot- en kleinhandelsprijzen sedert 1924 zoo omvangrijk, dat dit vraagstuk van de grootste beteekenis is geworden.

Tenslotte moeten wij nog het verschil tusschen de tegenwoordige en vóór-oorlogsche prijzen beschouwen. De volgende tabel toont ons indexcijfer, uitgedrukt als een percentage van het gemiddelde van 1913.

Wanneer de „gewogen” gemiddelden van de twee voedingsmiddelen groepen en de drie groepen van grondstoffen worden uitgewerkt, zijn de cijfers voor het einde van de vorige maand (1913 = 100): voedingsmiddelen 119.8; grondstoffen 88.4. De tendens

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen	Totaal
1913	100	100	100	100	100	100
Gemiddelde 1925..	168.4	204.2	194.6	139.8	126.2	160.9
" 1926..	151.7	195.3	152.6	149.8	120.7	149.4
" 1927..	147.6	202.2	157.0	125.1	116.1	143.7
" 1928..	152.9	189.7	165.0	115.2	111.2	140.9
" 1929..	143.0	173.5	144.7	119.6	105.0	132.8
" 1930..	119.5	156.1	101.1	104.6	94.7	111.5
Einde Dec. 1929..	136.2	169.1	129.6	115.6	103.5	126.9
" Jan. 1930..	131.6	168.0	120.4	115.8	102.1	123.7
" Feb. „ ..	126.0	167.8	117.2	113.2	101.0	121.0
" Maart „ ..	125.0	167.2	114.6	112.3	99.2	119.4
" April „ ..	125.3	163.4	114.4	107.1	96.6	117.2
" Mei „ ..	121.0	159.7	111.6	105.4	98.0	115.8
" Juni „ ..	121.3	157.3	104.4	103.5	97.6	113.2
" Juli „ ..	124.2	154.3	99.8	102.7	94.6	111.5
" Aug. „ ..	121.7	152.1	96.8	101.9	92.5	109.3
" Sept. „ ..	117.3	150.7	89.3	99.4	89.0	105.2
" Oct. „ ..	113.3	149.0	87.6	98.9	90.2	104.0
" Nov. „ ..	108.0	142.0	86.5	98.8	90.3	101.9
" Dec. „ ..	103.3	143.6	80.7	97.5	87.3	98.7

van het indexcijfer voor „Andere Voedings- en Genotmiddelen”, om een aanzienlijk grootere stijging dan die van de andere groepen in vergelijking met 1913 te toonen, is sedert 1924 blijven bestaan. Aan den anderen kant is het cijfer voor „Weefstoffen”, dat zes jaar geleden op twee na het hoogste van de groepcijfers en bijna gelijk aan dat van andere voedingsmiddelen was, gedaald tot een punt, aanzienlijk beneden het gemiddelde.

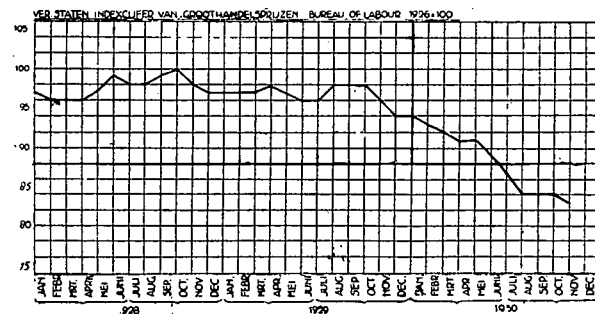
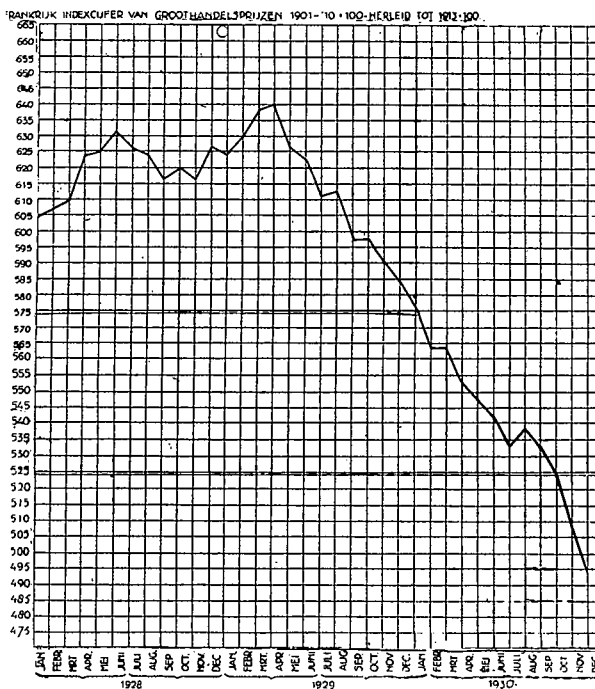
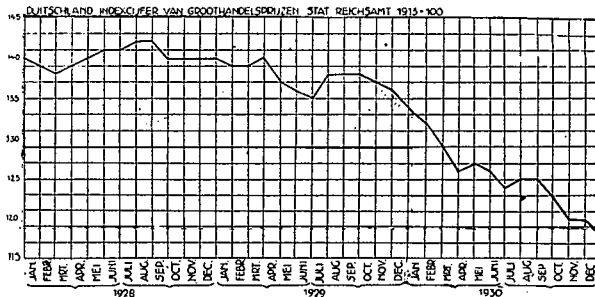
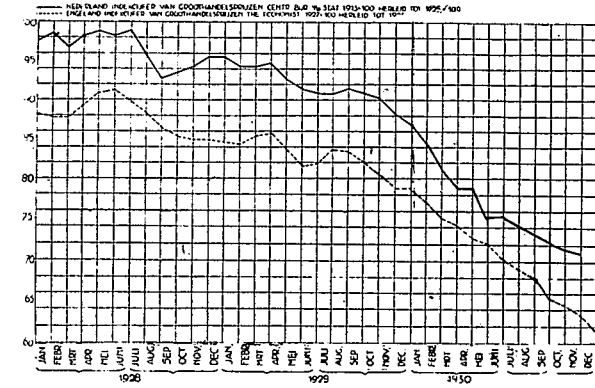
Voorts volgt hier nog een overzicht van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen.

De volgende opmerkingen zijn ontleend aan de desbetreffende maandpublicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek en hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913 = 100.

Bij beschouwing der indexcijfers over November 1930, in vergelijking met die der voorgaande maand, blijkt, dat het algemeene indexcijfer met 1 punt (0.9 pCt.), dat der voedingsmiddelen met 2 punten (1.7 pCt.) is gedaald.

Tegenover een prijsstijging van 14 artikelen (6 voedingsmiddelen) met in totaal 68 punten, (w.o. eieren met 22 en alcohol met 17 punten), staat een prijsdaling van 23 artikelen (18 voedingsmiddelen) met in totaal 129 punten (w.o. lamsvleesch met 21, peper met 18 en mais met 13 punten).

De stijging van October tot November is in procenten als volgt: eieren 12.3, alcohol 10.3, hars 6.7, rund-
derhuiden 4.5, tarwezemelen 3.0, koffie en ruwe kato-
en 2.9, terpentijn 2.7, thee 2.6, lijnolie 1.3, zwavel-
zure ammoniak 1.1, suiker en T-ijzer 1.0 en zilver 0.4;
de daling in procenten is voor maïs 15.5, peper 11.1,
lamsvleesch 10.2, tarwe en varkensvleesch 9.4, gerst
6.8, vetleder 6.7, vlas 5.7, rijst 5.1, cacao 4.9, rogge
4.2, timmerhout 4.1, hooi en tin 2.6, boter 2.5, rund-

vleesch, kalfsvleesch en hennep 1.9, haver 1.7, aard-
appelen 1.5, kaas 1.2, groene erwten 1.1 en maca-
roni 0.2.

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ⁶⁾	Japan
November 1913..	70 ⁴	100 ⁶	100	100	100 ⁷	100	100	100
November 1918..	..	358	438	..	..	367	392	214
Hoogste 1920..	..	591	679	..	325	366	297	322
Gemiddelde 1925..	103 ⁵	550	646	142 ⁵	(Jan.)	(Juni)	(Juli)	(Mrt.)
" 1926..	100 ⁵	703	654	134	145	149	145	179
" 1927..	95	617	527	138	142	146	148	170
" 1928..	98	620	491	140	145	148	149	171
" 1929..	97	610	481	137	141	140	142	166
December 1929..	94	576	459	134	139	134	135	155
Januari 1930..	93	564	453	132	136	131	131	152
Februari ..	92	564	445	129	133	128	126	151
Maart ..	91	553	436	126	131	125	122	148
April ..	91	548	429	127	129	124	122	146
Mei ..	89	542	426	126	128	123	118	143
Juni ..	87	533	412	124	126	123	118	137
Juli ..	84	538	401	125	126	121	115	133
Augustus ..	84	532	403	125	126	121	114	133
September ..	84	525	398	123	123	119	112	130
October ..	83	509	387	123	122	118	111	124
November ..	..	494	379	120	120	..	110	..
December ..	..	..	370	118	..	..	..	..

1) Bureau of Labour. 2) Stat. Reichsamt. 3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen. 4) 1926 = 100. 5) Jaargemiddelde. 6) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 7) Midden 1914 = 100.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN DECEMBER 1930.

Staatsleeningen	f 9.575.000,—
zijnde:	
België	
Kon. België f 10.000.000	
4½ % obl. à 95¼ % f 9.575.000,—	
Prov. en Gemeentelijke Leeningen ..	19.610.443,75
zijnde:	
Nederland	
Gem. Dordrecht ¹⁾	
f 1.025.000 4 % obl. à	
97¾ %	f 998.093,75
Gem. Hengelo f 2.500.000	
4 % obl. à 97¼ % ..	f 2.431.250,—
Gem. Middelburg	
f 2.000.000 4 % obl. à	
97 %	f 1.940.000,—
Gem. Nijmegen	
f 2.000.000 4 % obl. à	
98 %	f 1.960.000,—
Gem. Rotterdam	
f 9.630.000 4 % obl. à	
97 %	f 9.341.100,—
Gem. Utrecht f 3.000.000	
4 % obl. à 98 %	f 2.940.000,—
Hypotheekbanken:	30.000,—
zijnde:	
Nederland	
Aandeelen	
Bataafsche Hypotheek-	
bank f 150.000 aand.	
à 200 % ²⁾ , waarop ge-	
stort 10 %	f 30.000,—
Industriele ondernemingen	180.000,—
zijnde:	
Nederland	
Aandeelen	
Biscuitfabriek „Victo-	
ria" f 150.000 aand. à	
120 % ³⁾	f 180.000,—
Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en Wa-	
terl.-Mijnen	3.035.550,—
zijnde:	
Nederland	
Aandeelen	
Nationaal Bezit van aan-	
deelen A.N.I.E.M.	
f 1.042.000 aand. à	
102½ % ⁴⁾	f 1.068.050,—
Obligatiën	
Algem. Ned.-Ind. Electr.	
Mij. (A.N.I.E.M.)	
f 1.500.000 4½ % obl.	
à 98 %	f 1.470.000,—

Arnh. Waterleiding Mij. f 500.000 4½ % obl. à 99½ %	f 497.500,—	
Diversen	f 1.150.000,—	
zijnde:		
België		
<i>Obligatiën</i>		
S. A. des Grands Magasins Au Bon Marché „Etablissements Vaxelaire- Claes” f 1.250.000 5 % 30 j. bel. vrije obl. à 92 %	f 1.150.000,—	
Spoorweg-Maatschappijen	„ 9.800.000,—	
zijnde:		
Nederland		
<i>Obligatiën</i>		
N.V. Mij. tot Exploit. van Staatsspoorwegen f 10.000.000 4 % obl. à 98 %	f 9.800.000,—	
Kerkelijke Leeningen	„ 1.017.942,50	
zijnde:		
Nederland	f 819.942,50	
Duitsland	f 198.000,—	
Totaal.... f 44.398.936,25		

- 1) Bovendien f 1.900.000 voor conversie.
2) Voor aandeelhouders; voor vrije inschrijvers 220 %.
3) Vrije inschrijvingen toegestaan.
4) Vrije inschrijvingen niet toegestaan.

Totaal der emissies in Januari....	f 43.055.525,—
Februari	„ 55.775.700,—
Maart	„ 74.544.737,50
April	„ 54.721.272,50
Mei	„ 36.375.145,—
Juni	„ 100.735.512,50
Juli	„ 35.182.065,—
Augustus	„ 17.995.212,50
September.. ..	„ 18.761.923,75
October	„ 16.463.345,—
November... ..	„ 100.327.905,—
December.. ..	„ 44.398.936,25
Algemeen Totaal.....	f 598.337.280,—

Bovendien:

f 9.270.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f	996,20
„ 100.000,— 6/m. „ „	992,50
„ 15.209.000,— Schatkistbiljetten „	1.010,—

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:
3½ % obl. Koninkrijk Noorwegen à pl.m. 79 % (introduc.);
5½ % obl. Trondhjem (Nidaros) à 95½ % (introduc.);
aand. Corporate Trust Shares à pl.m. \$ 6½ per share (intr.).

De Kerkelijke leeningen zijn als volgt onderverdeeld:

	Guldens	voet	rente- pCt.	Emissie- koers pCt.
R.K. Kerkbestuur d. Par. v. d. H. Adrianus te Naaldwijk	200.000	4½	99½	
R.K. Kerkbest. v. d. Par. v. O. L. Vrouw v. altijddurenden bijstand te Bussum (waarvan f 220.000 voor conversie)	300.000	4½	99½	
Sticht. „Het O. L. Vrouwe Gasth., Amsterdam (conversie)	650.000	4½	99	
Ver. v. d. H. Catharina van Senen, Voorschoten	150.000	4½	98½	
R.K. Kerkbest. v. d. H. Martinus te Giesbeek (waarv. f 70.000 voor conversie)	120.000	4½	99	
Par. v. d. H. Theresia v. Lisieux, den Haag	150.000	4½	99½	
R.K. Schoolver. „St. Aloysius”, Hoorn (waarvan f 72.000 voor conversie)	76.000	4½	99	
St. Elisabeths-Ziekenhuis, Alkmaar (conversie)	297.000	4½	99½	
R.K. Best. d. Par. v. d. H. Pancratius, Castricum (waarv. f 293.000 voor conversie)	310.000	4½	99½	
Ger. Kerk van Schiedam	175.000	5	100	
Bisdom Osnabrück (conversie)	135.000	7	97	
Zusters d. Chr. Scholen v. Barmh. Meuden	200.000	8	99—	

BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN.

Voornaamste posten in duizenden Zwitsersche franken.1)

Data	Kas- en Banktegoed	Dadelijk opdraagbare gelden	Handelsswissels, bankaccepten en schatkistpapier	Uitgezette ge. den		Diverse belegg.	Andere activa
				Maximum 3 maanden	van 3—9 maanden		
30 Juni 1930	5.120	23.046	500.647	486.942	68.352	—	1.612
31 Juli 1930	6.815	80.477	354.594	297.941	429.388	121.580	2.844
31 Aug. 1930	3.319	107.589	236.974	541.663	516.611	151.886	5.594
30 Spt. 1930	5.560	68.858	304.553	945.401	179.168	186.618	8.662
31 Oct. 1930	4.628	24.931	3 1.513	999.134	156.847	191.864	11.311
30 Nov. 1930	4.279	71.391	410.749	1.050.808	134.411	191.029	13.566
31 Dec. 1930	6.076	74.814	496.762	653.030	145.219	190.859	11.325

Data	Gestort kapitaal	Bijzondere deposito's op langere termijn	Deposito's op termijn		Dadelijk opdraagbare deposito's (Centr. Banken)	Diverse passiva	Balans totaal
			Maximum 3 maanden	van 3—6 maanden			
30 Juni 1930	102.500	274.765	438.198	268.426	1.832	1.085.721	
31 Juli 1930	102.500	310.601	244.651	329.196	312.974	3.726	1.303.654
31 Aug. 1930	102.500	2.9284	410.844	232.047	220.922	6.958	1.563.636
30 Spt. 1930	102.500	302.564	851.450	232.341	200.622	10.486	1.700.420
31 Oct. 1930	102.503	103.246	1.058.611	103.769	203.342	12.707	1.784.228
30 Nov. 1930	102.503	303.180	1.146.877	15.555	293.047	15.005	1.876.226
31 Dec. 1930	102.875	300.199	8.922	—	1.154.105	12.033	1.578.134

1) De indeeling van den staat van 30 Juni wijkt eenigszins af van die van de volgende maandstaten.

2) Dit bedrag was uitgezet op een termijn van 3—6 maanden.

3) Van dit bedrag staan 759 miljoen maximum 3 maanden en 55 miljoen maximum 6 maanden uit.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden guldens).

	October 1930		October 1929	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Nieuwe rekeningen.	1.756	—	—	—
Rekeningen op ult ^o .	164.817	—	149.069	—
Bijschrijvingen	2.481.795	480.706	2.098.176	494.756
a. Stortingen	1.038.313	117.705	884.270	121.572
b. Overschrijvingen.				
1. van and. rek.1)	1.443.339	347.023	1.213.751	347.057
2. van Ned. Bank.	143	15.937	155	26.089
c. And. onderwerpen	—	41.	—	38
Afschrijvingen	1.542.702	479.154	1.291.146	543.225
a. Chèques	257.786	71.412	211.974	71.356
b. Overschrijvingen				
1. op andere rek.2)	1.271.677	347.023	1.087.608	347.057
2. naar Ned. Bank	979	60.663	1.093	73.691
c. And. onderwerpen	12.260	56	10.471	51.121
Tegoed op ult ^o	—	105.900	—	101.085
Beleggingen	—	87.306	—	80.830

1) Hierin begrepen overschrijvingen uit het buitenland 3.747 met f 675.

2) Idem naar het buitenland 24.449 met f 2.669.

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

OCTOBER	1928	1929	1930
Inlagen	f 10.795.372	f 10.938.339	f 12.106.624
Terugbetalingen ..	„ 11.826.608	„ 12.334.346	„ 11.533.823
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 330.880.235	„ 342.005.066	„ 361.143.896
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 42.225.800	„ 42.836.550	„ 42.461.500
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven.....	11.240	11.195	11.891
Aantal geheel afbetaald	7.757	7.951	7.727
Aantal in omloop op ultimo	2.070.618	2.103.559	2.142.724

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	November 1930	November 1929
Posterijen.....	f 3.835.454,—	f 3.936.317,—
Telegrafie.....	„ 488.259,—	„ 597.014,—
Telefonie.....	„ 1.896.023,—	„ 2.101.631,—

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discount rates for various locations including Ned. Bk., Athene, Batavia, Belgrado, Berlijn, Boekarest, Brussel, Budapest, Calcutta, Dantzig, Helsingfors, and Kopenhagen.

OPEN MARKT.

Table of open market exchange rates for Amsterdam, Londen, Berlijn, and New York, showing rates for various dates from 1930 to 1931.

1) Koers van 9 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag. 2) Koers van 23/31 Dec. 1930.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various locations like Londen, Berlijn, Parijs, Brussel, and Batavia.

Table of exchange rates in the Netherlands for Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, and Madrid.

Table of exchange rates in the Netherlands for Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsingfors, Buenos-Aires, and Montreal.

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates in New York for London, Paris, Berlin, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various locations including Alexandrië, Athene, Bangkok, Budapest, Buenos Aires, Calcutta, Constantinople, Hongkong, Kobe, Lissabon, Mexico, Montevideo, Montreal, Rio de Janeiro, Shanghai, Singapore, Valparaiso, and Warschau.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS *)

Table of silver and gold prices for London and New York.

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Table showing the status of the national treasury, including assets and liabilities.

Verplichtingen.

Table of obligations and commitments of the national treasury.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of the floating debt of the Netherlands-Indies.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 12 Januari 1931.

Activa.				
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 38.689.371,79	Bijbnk. " 536.948,31	Ag.sch. " 10.979.661,88	f 50.205.981,98
Papier o. h. Buitenl. in disconto	"			—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 247.093.002,—			247.093.002,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 30.522.130,53	Bijbnk. " 5.226.194,96	Ag.sch. " 51.007.225,86	f 86.755.551,35
Op Effecten	f 85.803.882,34			
Op Goederen en Spec.	951.669,01			86.755.551,35
Voorschotten a. h. Rijk Munt en Muntmateriaal	"			—
Munt, Goud	f 64.632.600,—			
Muntmat., Goud	361.493.960,37			f 426.126.560,37
Munt, Zilver, enz.	24.054.404,15			
Muntmat., Zilver	"			450.180.964,52 ¹⁾
Belegging ¼, kapitaal, reserves en pensioenfond's	"			25.931.958,98
Gebouwen en Meub. der Bank	"			5.000.000,—
Diverse rekeningen	"			44.377.724,47
	f 909.545.183,30			

Passiva.

Kapitaal	f			20.000.000,—
Reservefond's	"			7.199.946,44
Bijzondere reserve	"			8.000.000,—
Pensioenfond's	"			6.751.977,77
Bankbiljetten in omloop	"			832.641.855,—
Bankassigatiën in omloop	"			226.867,49
Rek.-Cour. { Het Rijk	f 3.937.879,54			
saldo's: { Anderen	" 21.278.444,—			25.216.323,54
Diverse rekeningen	"			9.508.213,06
	f 909.545.183,30			

Beschikbaar metaalsaldo f 106.559.543,05
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. " 286.398.855,—
1) Waarvan in het buitenland f 28.846.779,33.
Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Goud		Circulatie	Andere opetschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo 1)	Dek-tings-perc.
	Munt	Muntmat.				
12 Jan. '31	64.633	361.494	832.642	25.443	106.560	52½
5 " '31	64.648	361.494	861.191	26.274	94.743	51
29 Dec. '30	64.670	361.494	842.974	30.700	100.475	51½
22 " '30	64.681	361.496	822.160	39.648	106.120	52
15 " '30	64.697	361.496	818.417	42.976	105.900	52
8 " '30	64.713	361.496	826.577	27.757	108.811	53
13 Jan. '30	65.014	382.444	819.073	34.924	130.754	55
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 1)
12 Jan. 1931	50.206	—	86.756	247.093	44.378
5 " 1931	50.429	—	115.492	246.937	44.289
29 Dec. 1930	49.501	—	98.550	246.821	47.065
22 " 1930	49.077	—	89.655	247.314	43.023
15 " 1930	48.680	—	89.187	247.876	43.147
8 " 1930	48.857	—	55.809	247.895	39.019
13 Jan. 1930	71.832	—	83.334	219.430	33.212
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2½ metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opetschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
6 Dec. 1930	800	1.386	463	886	553
29 Nov. 1930	910	1.429	462	886	544
22 " 1930	900	1.228	514	890	564
15 " 1930	901	1.288	566	886	561
7 Dec. 1929	685 ²⁾	1.632	702	1.060	509
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitp. der activa. 2) f 100.000 bij de Ned. Bank gedeponeed en f 7.800 goud gekocht.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	C'culatie	Andere opetschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
10 Jan. 1931	179.800		257.300	46.000	58.480
3 " 1931	179.100		253.700	45.600	59.380
27 Dec. 1930	178.700		252.500	47.100	58.860
13 Dec. 1930	138.608	38.674	260.590	39.553	57.225
6 " 1930	138.763	38.000	260.392	37.351	57.665
29 Nov. 1930	138.771	37.340	254.501	41.885	57.556
22 " 1930	138.759	37.248	255.934	40.308	57.510
11 Jan. 1930	139.384	28.685	292.071	37.715	36.155
12 Jan. 1929	169.559	22.415	311.319	65.803	41.125
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dts-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-tings-percentage
10 Jan. 1931	106.900		—	***	59
3 " 1931	101.400		—	***	60
27 Dec. 1930	97.500		—	***	60
13 Dec. 1930	8.914	33.335	43.080	43.616	59
6 " 1930	8.988	31.784	43.429	43.437	59
29 Nov. 1930	9.016	31.259	42.843	42.180	59
22 " 1930	9.095	30.585	44.289	41.791	59
11 Jan. 1930	9.352	32.291	98.496	28.356	51
12 Jan. 1929	7.937	41.251	92.504	49.085	51
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
7 Jan. 1931	146.558	363.505	42.412	14.358	22.912
31 Dec. 1930	148.271	368.802	38.824	48.962	23.690
24 " 1930	148.821	379.677	28.525	14.199	23.014
17 " 1930	151.316	372.141	38.440	5.341	23.783
10 " 1930	152.449	364.474	47.124	4.911	22.191
3 " 1930	155.631	359.219	55.430	4.606	21.791
8 Jan. 1930	149.215	362.922	41.139	15.082	15.285
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-tings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
7 Jan. '31	53.081	13.206	68.875	33.293	43.053	37½/10
31 Dec. '30	81.021	6.581	132.449	36.159	39.470	22½
24 " '30	51.736	10.285	56.217	33.688	29.145	29
17 " '30	53.886	6.524	64.295	33.479	39.175	37½
10 " '30	54.291	5.891	72.112	33.483	47.975	43
3 " '30	54.966	7.843	81.858	34.227	56.412	45½
8 Jan. '30	69.886	17.211	75.701	35.574	46.293	36
22 Juli '14	11.005	13.736	—	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
2 Jan. '31	53.737	588	7.226	26.819	19.389	3.115	3.200
26 Dec. '30	53.578	582	6.792	27.815	19.387	2.901	3.200
19 " '30	53.284	576	6.684	26.676	19.408	2.930	3.200
12 " '30	52.900	559	6.376	26.451	19.407	2.973	3.200
3 Jan. '30	42.434	227	7.099	26.611	18.698	2.689	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen 1)	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
2 Jan. '31	5.304	3.144	78.938	4.045	8.110	10.548
26 Dec. '30	5.304	2.127	76.436	4.639	7.986	11.698
19 " '30	5.304	2.038	75.369	5.534	8.043	10.135
12 " '30	5.304	2.050	75.299	5.639	7.945	9.498
3 Jan. '30	5.612	2.056	70.288	7.169	3.908	7.113
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornameste posten in millioenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. tent. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Jan. 1931	2.215,9	222,4	400,4	2.081,5	66,6
31 Dec. 1930	2.215,8	222,2	469,2	2.365,6	256,0
23 " 1930	2.215,6	222,0	536,1	1.965,0	91,3
15 " 1930	2.215,7	222,0	550,9	1.775,8	81,4
7 " 1930	2.190,3	222,0	536,9	2.000,2	75,7
7 Jan. 1930	2.283,8	149,8	403,8	2.369,9	51,2
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
7 Jan. 1931	102,5	495,3	4.325,8	422,5	309,6
31 Dec. 1930	102,5	496,7	4.778,3	651,8	326,6
23 " 1930	102,5	479,5	4.275,3	451,3	381,3
15 " 1930	102,5	470,5	4.256,1	301,3	379,7
7 " 1930	102,5	465,7	4.439,6	344,4	320,3
7 Jan. 1930	92,6	581,9	4.604,7	584,5	295,6
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 7 Jan. '31, 31, 23, 15, 7 Dec. '30, 7 Jan. '30, resp. 41; 7; 50; 37; 37; 48 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornameste posten in millioenen Belgas.

Data 1930	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenland						Schatkist	Partic.
8 Jan. '31	1373	953	—	848	33	—	3.257	10	236
31 Dec. '30	1372	970	—	896	42	—	3.284	21	273
23 " "	1340	882	—	787	32	312	3.159	33	170
18 " "	1318	900	—	760	32	312	3.132	46	154
11 " "	1298	903	—	749	30	312	3.158	2	143
9 Jan. '31	1175	591	—	826	34	—	2.778	16	157

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornameste posten in millioenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
17 Dec. '30	2.958,9	1.699,0	132,2	331,3	251,6
10 " '30	3.005,0	1.684,3	136,5	257,1	243,7
3 " '30	3.007,5	1.625,3	137,3	250,9	218,9
26 Nov. '30	3.025,0	1.627,6	138,8	233,9	176,1
19 " '30	3.041,0	1.624,1	150,3	205,0	178,3
12 " '30	3.028,5	1.632,5	148,7	191,7	207,3
18 Dec. '29	2.882,8	1.756,1	143,3	737,0	309,4

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
17 Dec. '30	629,4	1.596,2	2.483,5	170,3	72,5	75,8
10 " '30	617,0	1.475,7	2.489,7	170,3	75,7	79,2
3 " '30	602,2	1.450,9	2.492,3	170,6	76,2	79,8
26 Nov. '30	595,6	1.421,9	2.463,4	170,5	77,8	81,4
19 " '30	595,8	1.383,6	2.514,2	170,5	78,0	81,9
12 " '30	601,3	1.371,1	2.539,7	170,5	77,4	81,2
18 Dec. '29	533,3	1.926,0	2.439,1	170,1	66,0	69,3

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornameste posten in millioenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
10 Dec. '30	106	16.426	6.816	1.849	21.269	7.355
3 " '30	98	16.516	6.900	1.816	21.280	7.372
26 Nov. '30	84	16.527	6.854	1.814	21.403	7.487
19 " '30	62	16.690	6.804	1.830	21.494	7.486
12 " '30	61	16.668	6.767	1.881	21.649	7.552
11 Dec. '29	493	17.375	5.547	1.747	20.501	6.698

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

13 Januari 1931.

In het begin der week bestonden er op de tarwe-markt verschillende hausse-argumenten, welke tengevolge hadden, dat de prijzen eenigszins konden verbeteren. De voornameste oorzaken, welke tot de vastere stemming leidden, waren de weersomstandigheden in Argentinië en Australië, waar het binnenhalen van den nieuwen oogst werd vertraagd door regen, welke in het Noorden van Argentinië en in Australië een nadeeligen invloed had uitgeoefend op de kwaliteit. Verder bestond goede vraag voor tarwe in het verre Oosten, waar verschillende ladingen werden gekocht door China, Japan en Britsch-Indië. Ook werd gesproken over het geven van een groote leening aan China door Noord-Amerika, welk geld ten deele zou worden gebruikt tot het doen van inkoop van Noord-Amerikaansche tarwe, waardoor de voorraden van den ouden oogst zouden verminderen en veel van hun drukkenden invloed verliezen. Ook zijn de vooruitzichten van de te velde staande winter-tarwe in Europa niet gunstig, met name in Engeland en in Frankrijk, waar sterk geklaagd wordt over koud weer met overvloedigen regen en waar zeer naar een periode van droogte wordt verlangd. De prijzen van tarwe zijn in verband met de hierboven genoemde berichten in de eerste helft der week aan de termijnmarkt te Winnipeg gestegen. Te Buenos Aires bleven zij nagenoeg onveranderd, doch de pesokoers verbeterde en dientengevolge werden ook de prijzen voor Platatarwe verhoogd. In Europa zijn in het midden der week verschillende inkoop gedaan tot de verhoogde prijzen. Vooral voor de betere soorten Manitobatarwe bestond goede vraag. Voor Platatarwe ondervinden afladers groote moeite om hun prijzen te verhoogen, omdat in West-Europeesche havens belangrijke voorraden Russische tarwe aanwezig zijn, welke nog niet zijn verkocht en welke door de Russen tot aantrekkelijke prijzen worden aangeboden. De verschepingen van Russische tarwe gedurende de laatste weken zijn weliswaar verminderd, doch de groote, in West-Europeesche havens disponibile, onverkochte voorraden Russische tarwe blijven een druk op de markt uitoefenen. Rusland gaat voort met het bevrachten van schepen, zoodat ook in den eerstvolgenden tijd met nieuwe aanvoeren van Russische tarwe rekening gehouden zal moeten worden. De verbetering op de tarwemarkt heeft geen stand kunnen houden, gedeeltelijk tengevolge van het aanbod der disponibile Russische tarwe, anderdeels omdat verschillende der hierboven genoemde hausse-factoren gedeeltelijk aan de markt ontvielen. De weersomstandigheden in Argentinië en Australië zijn namelijk in het einde der afgelopen week verbeterd. In Argentinië is een einde gekomen aan het regenachtige weder en men hoopt het binnenhalen van den oogst nu goeden voortgang te kunnen doen vinden. Ook in Australië zijn de weersomstandigheden gunstiger. Al mag in beide landen eenige schade tengevolge van den regen zijn veroorzaakt, kwantitatief is de opbrengst niet achteruitgegaan. Nog zijn de verschepingen uit Argentinië klein en de aanvoeren in de uitvoerhavens beperkt, doch spoedig kan een vermeerdering van het verschepingscijfer worden verwacht. Van Australische tarwe waren de uitvoeren reeds grooter, zoowel naar Europa als naar landen buiten Europa. Van de leeningsplannen aan China is voorloopig nog niets terecht gekomen. Omstreeks het midden der week zijn de prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg weder ingezakt; daarna trad weder enige verbetering in, zoodat het slot gisteren voor den Mei-termijn ¼ dollarcent per 60 lbs. hooger sloot dan een week geleden. Te Buenos Aires was het slot voor Februari 5 cents en te Rosario 15 cents per 100 KG. lager. Gisteren daalde de pesokoers weder plotseling. Aan de termijnmarkt te Chicago oefenen andere factoren hun invloed uit dan in andere landen, omdat in Noord-Amerika de tarwemarkt door den Farm Board wordt gesteund. De prijzen zijn in de Vereenigde Staten dan ook boven de wereldmarkten. De stemming in de Vereenigde Staten was vast en het slot voor Maart was 1½ dollarcent per 60 lbs. hooger dan de vorige week. De verschepingen van tarwe uit de Donaulanden zijn zeer gering. In Roemenië zijn de boeren niet geneigd tot de maakbare lage prijzen te verkoopen. In Bulgarije is een wet aangenomen tot steun der boeren, waarbij een graanbureau is opgericht, dat het overschot van den oogst van de boeren zal koopen tot hogere prijzen dan die, welke aan de buitenlandsche markten te maken zijn. Het aldus te lijden verlies op het gedeelte, dat moet worden uitgevoerd, zal worden goedgeemaakt door een verlagning van de ambtenaarssalarissen gedurende eenige maanden. De vooruitzichten van den nieuwen oogst van wintertarwe in de Balkanlanden zijn niet ongunstig. De bebouwde oppervlakte

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	1/3 Jan. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	1/3 Jan. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	1931	1930
Tarwe	8.192	8.192	21.518	540	540	—	8.732	21.518
Rogge	—	—	100	—	—	—	—	100
Boekweit	—	—	—	—	—	—	—	—
Maïs	4.433	4.433	5.485	5.331	5.331	2.679	9.764	8.164
Gerst	3.606	3.606	7.100	—	—	—	3.606	7.100
Haver	1.410	1.410	1.140	—	—	—	1.410	1.140
Lijnzaad	656	656	62	14.187	14.187	1.830	14.843	1.892
Lijnkoek	400	400	—	—	—	—	400	—
Tarwemeel	7	7	987	51	51	—	58	987
Andere meelsoorten	32	32	598	299	299	—	331	598

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	4/10 Jan. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	4/10 Jan. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	1931	1930
Tarwe	33.205	41.397	46.127	—	540	299	41.937	46.426
Rogge	8.667	8.667	2.278	—	—	—	8.667	2.278
Boekweit	168	168	50	—	—	50	168	100
Maïs	31.762	36.195	36.059	1.905	7.236	7.704	43.431	43.763
Gerst	21.406	25.012	25.985	245	245	395	25.257	26.380
Haver	6.412	7.822	3.413	—	—	—	7.822	3.413
Lijnzaad	916	1.572	1.477	1.441	15.628	1.830	17.200	3.307
Lijnkoek	1.164	1.564	4.084	—	—	—	1.564	4.084
Tarwemeel	3.786	3.793	2.796	2.222	2.273	344	6.066	3.140
Andere meelsoorten	1.888	1.920	860	60	359	—	2.279	860

wordt verwacht kleiner te zijn dan in het vorige jaar. In de vorige week heeft het gevoren, doch de velden waren bedekt met een beschuttende sneeuwlaag. Sedert is weder dooi met regen ingetreden. De vooruitzichten van winter-tarwe in de Vereenigde Staten blijven over het algemeen gunstig luiden. In sommige streken wordt geklaagd over onvoldoende vocht in den bodem, doch klachten over schade werden nog niet vernomen.

Van de rogge-markt valt weinig nieuws te zeggen. De prijzen ondergaan weinig verandering en het is in hoofdzaak de in West-Europeesche havens disponibile Russische rogge, waaruit de consumptie haar behoefte dekt. Alleen in België koopt men Donaurogge, omdat Russische rogge niet mag worden ingevoerd. In andere soorten kwamen al heel geringe zaken tot stand.

Aan het einde der vorige en het begin dezer berichtsweek was de stemming voor Platamaïs gedrukt. Groote hoeveelheden bereikten de destinatiehavens, terwijl verder omvangrijke partijen spoedig worden verwacht. Tengevolge van dit ruime aanbod hebben de prijzen zich in de afgelopen week niet kunnen handhaven en zijn zij in den loop daarvan nog eenige guldens per last gedaald. Een gevolg van verminderde consumptie is deze verdere prijsverlaging niet, want groote vóór-verkochte hoeveelheden zijn aangediend en het is een merkwaardig verschijnsel, dat daarvan slechts weinig in terugkoop wordt aangeboden. De groote afleveringen, welke hebben plaats gevonden, maken echter het doen van nieuwe zaken in consumptie moeilijk. Voorraden van beteekenis worden in de aankomsthavens niet gevormd, omdat houders liever tot lageren prijs verkoopen dan bewaren, in de hoop op een verbetering. De door de consumptie betaalde prijzen zijn gedaald tot onder de pariteit, waartoe afladers geneigd zijn te offeren en vooral in de tweede helft dezer week was het aantal cif-zaken van kleinen omvang. De koersen aan de termijnmarkten in Zuid-Amerika ondergingen weinig verandering. Het slot voor Januari was te Buenos Aires en te Rosario 5 cents per 100 KG. lager dan een week geleden. Ook de pesokoers is gedurende de laatste dagen vrij stabiel gebleven, zoodat geen belangrijke prijschommelingen voorkwamen als gevolg van den geldkoers. Daarna heeft de reeds gemelde verlaging van den geldkoers gisteren plaats gevonden. De verschepingen van maïs uit Argentinië waren wederom van goeden omvang en zullen dat voorloopig ook wel blijven. Van den nieuwe maïsogst in Argentinië hoort men op het oogenblik niets dan goeds. De regen, welke het binnenhalen van den tarve-ogst vertraagd heeft, was van heilzamen invloed op de ontwikkeling van de jonge maïsplanten, terwijl de weersomstandigheden van dien aard waren, dat de boeren nog zijn voortgegaan met den uitzaai. In den regel ziet men, dat de Argentijnsche maïsogst tegenvalt, wanneer in de laatste helft van December en de eerste helft van Januari weinig regen valt. Dit is nu niet het geval geweest en men hoopt op zeer gunstige resultaten van den nieuwe ogst. Reeds zijn offertes aan de markt van nieuwe

Platamaïs, ter verscheping in April, Mei en Juni tot slechts weinig hogere prijzen dan waarvoor eerdere aflading van den ouden ogst wordt aangeboden, doch van dit aanbod wordt nog slechts weinig gebruik gemaakt. Afladers aan den Donau zijn op het oogenblik niet met maïs aan de markt, daar de boeren hun voorraden terughouden. De verschepingen dienen om te voldoen aan vroeger afgesloten contracten en alleen in de tweede hand geschieden zaken in Donau maïs, waarvoor een kleine premie boven Platamaïs te maken is.

Ook voor gerst hebben de prijzen zich in de afgelopen week niet kunnen handhaven. Vrij belangrijke zaken zijn in de eerste helft der week tot stand gekomen in Platagerst, waarvoor de prijzen vrijwel onveranderd zijn gebleven. In de tweede helft der week hebben de Russen hun prijzen voor stoomende gerst verlaagd en belangrijke zaken afgesloten. Donaugerst wordt in de eerste hand slechts weinig aangeboden en de daarin gemaakte offertes zijn bijna uitsluitend van tweedehands partijen stoomende en spoedige aflading. Aan het einde der week verminderde de belangstelling voor gerst en werden enkele aangekomen en spoedig verwachte partijen Plata- en Donaugerst in de tweede hand tot eenigszins verlaagde prijzen opgeruimd. De wereldverschepingen van gerst zijn in de vorige week sterk verminderd, daar het van den Donau verscheepte kwantum een aanzienlijke vermindering onderging. Het schijnt, dat vroeger afgesloten contracten grootendeels zijn verladen en nieuwe zaken worden slechts weinig afgesloten. Het weer aan den Donau is op het oogenblik zacht en er vertoont zich op de rivier nog geen ijs.

In haver komen geregeld zaken tot stand, hoofdzakelijk in Platahaver en in de betere Russische soorten. De prijzen ondergingen in den loop der week weinig verandering.

SUIKER.

Te Berlijn kwam de vorige week overeenstemming tot stand tusschen Duitschland en de gedelegeerden der andere partijen. De volgende cijfers gelden thans voor den uitvoer voor Duitschland: 500.000 tons in 1931, 350.000 tons in 1932 en 300.000 tons in elke der daaropvolgende jaren tot en met 1935. Om het totale cijfer, in Brussel vastgesteld, niet te verhoogen, moesten de exportcijfers der andere landen besnoeid worden, en wel van Cuba met 575.000 tons te verdeelen over 5 jaar, en van de Europeesche bietsuikerlanden met 4 pCt., overeenkomende met 200.000 tons. De door de gedelegeerden genomen besluiten moeten nu nog worden goedgekeurd door de producenten-vergaderingen in de verschillende landen. In de betrokken Bietsuikerlanden wordt geen ernstige oppositie verwacht, maar ten opzichte van Java is de toestand nog onzeker.

Een en ander had tot gevolg, dat de suikerprijzen op de verschillende markten vrij belangrijk aantrokken, totdat winstnemingen een reactie veroorzaakten.

In Amerika werden flinke posten ruwsuiker afge-

daan, zoowel van belaste als vrije suiker, tot resp. ca. 3.40 d.c. en 1.40 d.c. c. & fr. Raffinadeurs verhoogden hunne vraagprijzen met 15 punten op 4.70 d.c., doch bleef de vraag naar geraffineerd, vooral na de verhooging, gering.

De noteringen op de New-Yorksche termijnmarkt liepen vooral in het begin der week op. Gedurende de tweede helft der week veroorzaakten winstnemingen tweemaal een inzinking, welke echter telkens gevolgd werd door een nieuwe stijging. Het slot kwam met de volgende cijfers: Januari 1.27; Maart 1.34; Mei 1.41; Juli 1.49 en Sept. 1.55, terwijl de laatste notering voor Spot Centrifugals 3.40 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 22.000 tons, de versmeltingen 22.000 tons tegen 37.600 tons verleden jaar en de voorraden 263.000 tons tegen 586.200 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1931	1930	1929
	Tons	Tons	Tons
Voorraad overgebracht per 1/1	1.300.000	321.000	193.000
Consumptie	3.375	221	600
Weekontv. afscheephavens...	19.003	13.064	16.262
Weekexport	33.681	28.159	37.778
Voorraad afscheephavens.....	66.803	166.144	102.822
Voorraad binnenland.....	746.000	155.692	90.595
Aantal werkende fabrieken ..	—	—	133

De markt in Engeland was iets levendiger en aanzienlijke omzetten in ruwsuiker vonden plaats. Raffinadeurs verhoogden hunne prijzen met totaal 6 d. voor alle posities. Op de Londensche termijnmarkt was de stemming vast. De noteringen liepen met ca. 3 d. op.

De Zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1930	1929	1928
	Tons	Tons	Tons
Duitsland 1/12.....	1.470.000	1.305.000	1.232.000
Tsjecho-Slowakije 1/12	816.000	743.000	702.000
Frankrijk 1/12.....	541.000	502.000	439.000
Nederland 1/12	280.000	226.000	249.000
België 1/12	167.000	157.000	180.000
Hongarije 1/12.....	83.000	60.000	49.000
Polen 1/12	459.000	375.000	180.000
Gr. Britt. 1/12 Geimp. Suiker..	205.000	277.000	156.000
„ 1/12 Binnenl.,	70.000	77.000	46.000
Europa.....	4.091.000	3.722.000	3.233.000
Alle havens V.S. 29/11	350.000	793.000	233.000
Cubaansche havens 29/11....	764.000	255.000	288.000
Cuba binnenland 29/11	920.000	310.000	100.000
Totaal	6.125.000	5.080.000	3.854.000

Nadat de Java-markt in de eerste helft van de verslagweek zeer rustig verliep, kwam kooplust opdagen, waardoor de V.I.S.P. groote partijen uit den ditjarigen oogst kon verkoopen. De totale transacties bedroegen ca. 97.000 tons Superieur en ca. 25.000 tons No. 16 & /hooger tot resp. f 8 en f 7.

Hier te lande was de markt eveneens vast en liepen de noteringen op de Amsterdamsche termijnmarkt gestadig op. Het einde der week gaf het volgende beeld te zien: Jan. f 8; Mrt. f 8½; Mei f 8½; Aug. f 8½ en Dec. f 9½, alles geboden. De omzet bedroeg 5000 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 7 Januari 1931.

De Amerikaansche katoenmarkt is sedert ons laatste rapport op 24 December vrij vast geweest. Dien dag noteerde Mid. American 5.31 d., terwijl deze notering gisteren 5.34 d. bedroeg. Bij de jaarwisseling komt gewoonlijk een golf van optimisme bij diegenen, die bij den katoenhandel geïnteresseerd zijn, doch op het oogenblik kunnen slechts weinigen teekenen van verbetering zien. Door de lage prijzen van zilver zijn vele koopers voorzigtiger geworden. Egyptische katoen heeft zich ook tusschen nauwe grenzen bewogen en toonen slechts weinig verandering. De Kerst- en Nieuwjaarsvacanties werden in verschillende fabrieken verëngd; daarom waren de loco-verkoopen de vorige week slechts gering en bedroegen slechts 12.660 balen, waarvan iets meer dan de helft Amerikaansche katoen. In de Amerikaansche garenmarkt was gedurende de laatste dagen van 1930, weinig vraag; hoewel de verkoopen gedurende de voorafgaande week, zoowel voor twist als weft, vrij goed geweest zijn. Hoewel er deze week een goede vraag bestaat, zijn de geboden prijzen meestal op een verlage basis om geaccepteerd te worden en afschoonen enkele bescheiden partijen kettingen, inslag verkocht zijn, is er over het algemeen nog weinig leven in de markt.

Wat Egyptische garens betreft, rapporteeren slechts enkele spinners, dat er flinke kwanti verkocht zijn, doch dit zijn uitzonderingen, daar er slechts weinigen zijn, die op eenig gebied eenige verbetering ondervinden, speciaal met het oog op arbeidersmoeilijkheden in de weverijen.

Wat de doekmarkt betreft, heeft het nieuwe jaar kalm geopend. Bij de reeds ondervonden moeilijkheden komt nu nog de dreigende uitsluiting in de weverijen. Het valt moeilijk te ge'ooven, dat de crisis zoo ver zal komen, dat zij een algeheel stilstand in zaken zal veroorzaken, doch door al deze onzekerheid ontstaat gebrek aan vertrouwen.

In China is de daling van zilverprijzen nog steeds de overheerschende factor, waardoor nieuwe zaken bemoeilijkt worden. Wat Indië betreft, hoewel er hier en daar zaken in diverse Lines gedaan zijn, is het resultaat der Ronde Tafel Conferentie nog te twijfelachtig om eenige verbetering in den politieken toestand te veroorzaken. Er bestaat iets meer vraag van Java en De Straits, doch over het algemeen genomen, is de handel wel teleurstellend, hoewel prijzen onveranderd zijn en vrij vast.

Liverpool Noteringen	24/12	31/12	7/1
F G F Sakellaridis ..	7.85	7.70	7.80
G F No. 1, Oomra....	2.95	2.95	3.00
Oostersche koersen	23/12	30/12	6/1
T.T. on India	1/5½	1/5½	1/5½
„ „ Hongkong ..	1/1½	1/1½	1/1½
„ „ Shanghai....	1/5½	1/5	1/4½

KOFFIE.

De markt was in de eerste dagen van de afgelopen week onder den indruk van een verdere verlaging van den Braziliaanschen wisselkoers nog altijd kalm gestemd, doch daarna herstelde zij zich eenigszins op een lichte verhooging van dien koers en op iets meer vraag voor behoefte van Amerika en van Europa. De kost- en vrachtprijzen der verschillende afluadhavens van Brazilië, die dan ook aanvankelijk nog wat waren ingezakt, waren daarna wederom iets hooger, tengevolge waarvan er bij het opmaken van dit Overzicht feitelijk geen verschil is met de prijzen van een week tevoren.

In Nederlandsch-Indië bleven de cif-prijzen der ongewasschen Sumatra Robusta-soorten grootendeels onveranderd, doch de houding voor gewasschen Robusta was aanmerkelijk gemakkelijker.

Ten spijt van het kleine herstel aan het slot duiden de verschillende berichten, welke in den laatsten tijd werden ontvangen er op, dat de moeilijkheden, waarin Brazilië verkeert, nog grooter zijn geworden. Het land moet koffie verkoopen, offreert in verschillende gevallen op basis van de prijzen der New-Yorksche termijnmarkt en doet de grootste moeite om koopers tegemoet te komen. Een bekende firma te New-York seinde het bericht, dat de Braziliaansche Regeering van plan is nieuw papiergeld uit te geven ten bedrage van niet minder dan 1 miljoen conto's, welk bericht evenwel nog niet bevestigd is geworden. De wisselkoers daalde van 1 tot 7 Januari niet minder dan 7 pCt., waartegenover het herstel daarna circa 5 pCt. bedroeg. Bovendien wordt reeds sedert eenigen tijd door Engelsche bankiers en afgevaardigden uit Brazilië te Londen onderhandeld over de mogelijkheid van oplossing der verschillende moeilijkheden, welke ontstaan zijn uit den ontredenderden financieelen toestand van het productieland, terwijl volgens een in den loop dezer week ontvangen telegram uit Sao Paulo een decreet zou zijn uitgevaardigd, waarbij het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie wordt gereorganiseerd door oprichting van een Raad van Beheer, waarin buiten den Staatssecretaris van Financiën, twee vertegenwoordigers der planters en één vertegenwoordiger van de belanghebbenden in Santos zullen zitting nemen. Ten slotte circuleerden er geruchten, volgens welke het Braziliaansche Gouvernement het plan zou overwegen om over te gaan tot instelling van een nieuwe valuta. Al zijn verschillende dezer berichten voorloopig nog niet meer dan geruchten, toch wijst alles tezamen er op, dat de vooruitzichten in Brazilië er voor het oogenblik zoo mogelijk nog somberder op zijn geworden en dat de toekomst van het koffie-artikel, die daarmee samenhangt, nog onzekerder is geworden.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen sedert verleden week ½ a ¼ ct. op. Dinsdag 13 dezer des voormiddags waren zij als volgt: Januari 23; Maart 20½; Mei 19½; September 18½; December 18½ ct. Aan de loco-markt was de vraag iets — zij het ook weinig — beter dan in de vorige week. De officiële notering van Superior Santos werd verlaagd van 31 op 30 oct. per ½ K.G. en van Robusta van 29 op 28 ct. per 10 middelen

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 42/- à 43/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 44/- à 45/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 28/6 à 29/-.

Nederlandsch-Indië was voor ongewasschen Robusta grotendeels onveranderd, doch voor gewasschen Robusta circa 2½ ct. lager. Op het oogenblik zijn de prijzen in de eerste hand:

Palembang Robusta, Januari-verscheping, 16½ ct.; Benkoelen Robusta, Januari-verscheping, 17 ct.; Mandheling Robusta, Januari-verscheping, 18 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Januari-verscheping, 25½ ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemeend contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
12 Jan.	\$ 5,98	\$ 5,86	\$ 5,67	\$ 5,55
5 "	" 5,66	" 5,34	" 5,30	" 5,22
29 Dec.	" 5,90	" 5,67	" 5,44	" 5,33
22 "	" 5,83	" 5,66	" 5,46	" —

Rotterdam, 13 Januari 1931.

THEE.

De theemarkt opende dit jaar in een kalme en onregelmatige stemming.

In de Amsterdamsche veiling van 8 dezer met een aanbod van ruim 13.000 kn., liepen de prijzen van 1—5 cents lager en somtijds iets hooger. Voor bladthee, speciaal Peco's, was de belangstelling groter dan voor gruissoorten, terwijl de betere kwaliteiten door mindere belangstelling dikwijls het meest in prijs terugliepen.

De Amsterdamsche middenprijs bedroeg 67¼ cents, tegen 66¼ cents in de vorige veiling en 61¼ cents in de eerste veiling van 1930.

De Vereeniging voor de Thee-cultuur in Nederlandsch-Indië deelt mede, dat volgens telegrafische berichten uit Kobe de uitvoer van thee van Japan in November 1930 1.021.000 KG. beliep, tegenover 786.000 KG. in November 1929. Gedurende Januari/November 1930 werd uitgevoerd 8.420.000 KG. tegenover 9.984.000 in 1929.

De thee-invoer in Amerika blijft achter bij verleden jaar. Hij bedroeg gedurende Januari/September 1930 59.415.000 lbs. tegenover 61.051.000 lbs. voor Januari/September 1929.

De aanvoeren van thee te Londen bedroegen in de laatste maand van 1930 slechts 53.6 miljoen lbs. tegenover 59.7 miljoen lbs. in 1929. De afleveringen zijn met 35.4 miljoen lbs. 500.000 lbs. groter dan in December 1929.

De voorraden per ult. December 1930 bedroegen 261.6 miljoen lbs. tegen 260.4 miljoen lbs. per ultimo December 1929. De toeneming ten opzichte van de vorige maand is voor 1930 wederom kleiner dan in 1929, waardoor de voorraden per einde 1930 bijna tot de voorraadcijfers per ulto 1929 zijn teruggelopen.

Amsterdam, 12 Januari 1931.

IJZER.

De gebeurtenis van de laatste week is de verlaging van den officieelen prijs van Cleveland-ijzer met 5 sh., zoodat de notering voor Cleveland no. 3 thans 58/6 is. Veel invloed had deze verlaging op de exportmarkt voor ruwijzer tot dusver niet. Deze is uiterst kalm; Lux 3 is iets zwakker.

De stemming op de staalmarkt was eveneens kalm; het prijsniveau is iets gezakt. Stafijzer doet thans 83-84 sh.

STEENKOLEN.

De positie in Wales is thans in zoverre iets duidelijker, dat de moeilijkheden tusschen mijnheers en mijnwerkers slechts nog gaan om één punt van de voorwaarden van arbitrage, nl. dat de onafhankelijke voorzitter ook bevoegd zal zijn uit te spreken, dat de loonen verlaagd moeten worden. Gehoopt wordt, dat omtrent dit eene punt één dezer dagen eenstemmigheid wordt bereikt. In de overige gebieden van Engeland, in alle welke gewerkt wordt, zijn de prijzen van 6 d. tot 1/- per ton hooger geworden, als gevolg van de Welsche staking.

In Westfalen is het dispuut weer bijgelegd, in zoverre, dat de Rijkminister van Arbeid de arbitrale uitspraak omtrent een loonsverlaging van 6 pCt. bindend heeft verklaard. Binnen twee dagen zal bekend zijn of werkgevers en werknemers doór de daad toonen de uitspraak te aanvaarden. Hieraan wordt nauwelijks getwijfeld.

De prijzen zijn: Northumberland Ongezeefde f 9.75
Durham Ongezeefde f 10.50

Cardiff 2/3 large 1/3 smalls f 12.50 (nominaal)
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians) .. , 10.50
Yorkshire gewasschen Singles , 10.45
Westfaalsche Veförder , 12.35
" Vlamstukken I , 13.50
" Smeenootjes , 13.—
" Gasvlamförder , 12.25
" Gietcokes , 16.50
Hollandsche Eierbriketten , 15.50
alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10.30. Markt stil. 13 Januari 1931.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Van de Northern Range bestond bij reeders nagenoeg geen belangstelling. De vraag is zeer gering en de vrachtcijfers zijn laag. De eenige afsluiting in de afgelopen week betreft een lading van 28.000 qtrs., per eerste helft Januari van New-York naar de Middellandsche Zee op basis van \$ 0.11½, één loshaven; verder hebben bevrachters alleen belangstelling voor Januari booten van middelmatige grootte naar Havre-Antwerpen range tegen \$ 0.08, naar U.K. tegen 1/9 per qtr. en naar Griekenland tegen \$ 0.12 à \$ 0.12½. Ook de *Noord-Pacific* is lusteloos, de vracht voor graan is nominaal 22/6 van Vancouver naar U.K./Continent.

La Plata. Deze markt was vrij levendig. De vraag was in hoofdzaak voor Januari-verscheping. Tot 20/- is betaald voor booten tot 5200 10 pCt., per 5/20 Januari van niet hooger dan San Lorenzo naar U.K./Continent, terwijl booten van 6800 tot 7900 ton 10 pCt. zijn gesloten naar Antwerpen of Rotterdam direct tegen 17/6 in dezelfde positie.

Salpeter van de Westkust. Voor zoover hunne behoeften naar scheepsruimte naar Europa betreft, schijnen bevrachters zich voor alle posities te hebben gedekt. De mogelijkheid bestaat tot plaatsing van een prompte boot van ca. 7000 ton naar Japan, op basis van 21/6 naar 4 loshavens, terwijl naar de Vereenigde Staten booten van elke grootte en in iedere positie tot Maart kunnen worden geplaatst tegen \$ 3.75. \$ 4.— werd geweigerd.

Suiker van West-Indië. Alleen voor kleine en middelmatig groote booten, die spoedig kunnen laden, bestaat een mogelijkheid om geplaatst te kunnen worden. Voor prompte verscheping werd een gedeeltelijke lading afgesloten van 2500 ton van Port au Prince naar Londen tegen 12/-, met de optie Havre, Antwerpen, Amsterdam of Rotterdam tegen 11/6, terwijl 1650/1700 tons ruimte werd geboekt per 2de helft Januari van San Domingo naar Havre-Amsterdam range of Londen tegen 12/-.

Donau en Zwarte Zee. Van den Donau is op het oogenblik geen vraag, doch van Constanza/Varna/Bourgas is 10/6 gedaan naar het Continent voor een Jan. boot van 5500 ton.

Van de Zwarte Zee werden nog verschillende Januari booten bevracht tegen 10/9 tot 11/-, basis Continent met volle opties. Het wordt evenwel beweerd, dat Rusland te veel verscheept heeft en waarschijnlijk nu graan zal moeten importeeren.

Middellandsche Zee. Deze markt opende dit jaar onder treurige omstandigheden. Er zijn slechts zeer weinig orders en de vrachten hebben een nieuw laagte-peil bereikt. Zeer weinig erts-afsluitingen worden gerapporteerd, terwijl geen enkele fosfaatlading werd afgesloten.

Er is niet veel vraag naar fruitbooten van Spanje. Voor een Januari-boot van 105.000 cbft. werd een lumpsumvracht betaald van £ 1000.— en voor een boot van 137.000 cbft., eveneens Januari, £ 1300.—, beide naar U.K./Continent.

Noord-Spanje. De vraag op deze markt is beter, meest naar Januari-booten van 3000/4000 ton. Het aanbod van deze grootte is evenwel niet groot. Wel zijn er voldoende kleinere booten. Afgesloten werd: Bilbao/Middlesbro' 4/9.

Kolen van U.K. Op den 31 December, toen de voorloopige overeenkomst in Zuid-Wales afliep, is bijna overal in dit gebied de staking uitgebroken. De verscheping van kolen was derhalve gering in de afgelopen week; afladers toonen dan ook alleen eenige belangstelling voor zeer prompte booten om de kolen te laden, die de mijnen reeds verladen hebben. In het Noorden van Engeland en in Schotland werd het werk niet onderbroken, doch nergens is bijzonder veel bevracht. Afgesloten werd: van Zuid-Wales naar Rouaan 3/6; Lissabon 6/6; Sevilla 8/-; West-Italië 6/9; Bombay 11/-; Las Palmas 6/10½; Buenos Aires 10/-; en een haven Noorden V. S. 7/- en 7/9, en van de Oostkust naar Kopenhagen 4/9, Elbe 3/3, Rotterdam 3/2, Rouaan 3/4½, Lissabon 7/6, Gibraltar 6/-, Oran 6/9, Genua 6/-, Piraeus en/of Syra 6/6 66; 7/- beide havens; Port-Said 6/6, Las Palmas 7/1½ en Buenos Aires 10/3.